T071 BL 1 (081) Giới Trộm Cắp-tt-4 Pháp Ba La Di-Giới Pháp Của Tỳ Kheo-Luật Ma Ha Tăng Kỳ

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 1

LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ
QUYEÅN 3
Phaàn 1: GIÔÙI PHAÙP CUÛA TYØ KHEO

Ñoaïn 1: NOÙI VEÀ 4 PHAÙP BA LA DI (Tieáp Theo)

2. GIÔÙI: TROÄM CAÉP (Phaàn coøn laïi) Laïi nöõa, khi Phaät ôû taïi thaønh Vöông-xaù, noùi roäng nhö treân, pheùp trò ngöôøi coù toäi trong thôøi toå tieân cuûa Vua Bình-sa nhö sau: - Neáu coù keû aên troäm thì duøng tay taùt vaøo ñaàu ñeå nghieâm trò, keû aáy seõ thaáy xaáu hoå chaúng khaùc gì saép cheát, veà sau khoâng daùm taùi phaïm. Ñeán ñôøi oâng noäi cuûa Vua, pheùp tröøng trò keû aên troäm nhö sau: - Neáu coù keû aên troäm thì baét ñöùng moät choã, duøng tro raéc chung quanh, moät laùt thì thaû ñi, keû troäm ñoù seõ raát xaáu hoå chaúng khaùc gì ngöôøi cheát, veà sau khoâng taùi phaïm. Ñeán ñôøi phuï vöông cuûa Vua, pheùp trò toäi keû aên troäm nhö sau: - Neáu coù keû aên troäm thì ñuoåi ra khoûi thaønh, keû troäm seõ laáy laøm xaáu hoå nhö ngöôøi cheát khoâng khaùc, veà sau khoâng daùm taùi phaïm nöõa. Coøn pheùp trò toäi cuûa Vua Bình-sa nhö sau: - Neáu coù keû aên troäm thì ñuoåi ra khoûi nöôùc, laáy ñoù laøm ñieàu raên ñe. Baáy giôø, coù keû troäm ñaõ bò truïc xuaát baûy laàn, nhöng y vaãn trôû laïi cöôùp cuûa gieát ngöôøi nôi caùc thaønh aáp. Khi aáy, coù ngöôøi baét ñöôïc y troùi laïi, ñem ñeán Vua, taâu vôùi Vua: “Teân troäm naøy ñaõ bò truïc xuaát baûy laàn, nhöng vaãn trôû laïi cöôùp cuûa gieát ngöôøi taïi caùc thaønh aáp, xin Ñaïi vöông haõy nghieâm trò thaät naëng” Vua noùi vôùi vò Ñaïi thaàn aáy: “Ñem teân troäm naøy ñi, tuøy theo toäi maø tröøng trò”. Vò Ñaïi thaàn beøn taâu: “Thoâi ñi, thoâi ñi Ñaïi vöông. Ñaïi vöông haõy töï trò toäi y, chôù giao cho hai thaàn. Hai thaàn sao daùm chuyeân quyeàn qua maët Ñaïi vöông. Meänh leänh cuûa Ñaïi vöông giôø ñaây vaãn ñöôïc toân troïng, pheùp

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 853

tröøng trò phaùt xuaát töø Ñaïi vöông, haõy coøn laâu daøi”. Vua noùi: “Haõy ñem haén ra chaët ngoùn tay uùt ñi”. Quan Höõu ty vaâng leänh lieàn caáp toác ñem toäi nhaân ra chaët ngoùn tay uùt cuûa haén, vì sôï Vua seõ sinh hoái haän. Khi aáy, Vua

lieàn caén thöû ngoùn tay mình beøn caûm thaáy ñau ñôùn khoâng chòu noåi, lieàn sai ngöôøi ñeán truyeàn leänh cho Ñaïi thaàn: “Chôù chaët ngoùn tay cuûa haén”. Vò Ñaïi thaàn beøn traû lôøi vôùi Vua: “Ñaõ chaët ngoùn tay cuûa haén roài”. Vua raát hoái haän, aâu saàu, lieàn töï nghó: “Ta nay chính laø vò phaùp vöông cuoái cuøng, chöù chaúng phaûi laø vò phaùp vöông ñaàu tieân. Phaøm laøm Vua thì phaûi lo nghó ñeán daân chuùng vaø muoân loaøi, chöù leõ naøo laøm Vua ngöôøi ta maø laïi chaët tay ngöôøi ta”. Theá roài, Vua Bình-sa ra leänh caáp toác chuaån bò xa giaù ñi ñeán Theá Toân. Ñeán nôi, Vua ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài sang moät beân, baïch vôùi Phaät: “Baïch Theá Toân! Pheùp trò nhöõng keû coù toäi cuûa taèng toå traãm laø duøng tay taùt vaøo ñaàu, laàn hoài traûi qua caùc ñôøi Vua cho ñeán ñôøi cuûa traãm, thì phaùp aùc moãi ngaøy moãi gia taêng, chaùnh leänh daàn daàn suy giaûm. Traãm may maén ñöôïc laøm Vua, laïi laøm thöông toån ñeán thaân ngöôøi, töï traùch mình voâ ñaïo, thaáy hoå theïn, sôï haõi cöïc ñoä”. Phaät hoûi: “Ñaïi vöông! Theo pheùp nöôùc thì keû aên troäm bao nhieâu tieàn bò toäi töû hình? AÊn troäm bao nhieâu tieàn thì bò truïc xuaát ra khoûi nöôùc? AÊn troäm bao nhieâu tieàn thì duøng ñeán hình phaït roi gaäy?”. Baáy giôø, Vua Bình-sa baïch vôùi Phaät: “Baïch Theá Toân! Cöù moät Keá- lôïi-sa-baøn laø möôøi chín tieàn chia laøm boán phaàn, neáu aên troäm moät phaàn (4,75 tieàn) hay hôn moät phaàn thì ñaùng toäi töû hình”. Khi aáy, Ñöùc Theá Toân tuøy thuaän thuyeát phaùp giaûng daïy cho Vua Bình-sa, khieán Vua ñöôïc lôïi ích, hoan hyû, nhöõng moái hoái haän phieàn muoän lieàn tröø dieät, Vua beøn leã Phaät, roài töø bieät. Vua ñi khoâng laâu sau ñoù, Theá Toân lieàn ñi ñeán choã coù ñoâng caùc Tyø- kheo, traûi toøa maø ngoài, roài noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Vöøa roài Vua Bình-sa ñeán choã Ta, ñaûnh leã Ta roài ngoài sang moät beân, baïch vôùi Ta: “Baïch Theá Toân! Pheùp trò toäi cuûa taèng toå traãm laø duøng tay taùt vaøo ñaàu toäi nhaân, vaø chaùnh leänh giaùo hoùa ñöôïc keá thöøa cho ñeán ñôøi cuûa traãm”. Ta lieàn hoûi nhaø Vua: “Ñaïi vöông, aên troäm bao nhieâu tieàn thì ñaùng toäi cheát? Cho ñeán aên troäm bao nhieâu thì bò hình phaït roi gaäy?”. Vua noùi: “Cöù moät Keá-lôïi- sa-baøn laø möôøi chín tieàn, trong möôøi chín tieàn chia laø boán phaàn, neáu aên troäm moät phaàn (4,75 tieàn) hay hôn moät phaàn thì ñaùng toäi töû hình”. Ta vì Vua Bình-sa tuøy thuaän thuyeát phaùp, sau khi nghe phaùp, nhaø Vua ñaõ hoan hyû, töø giaõ ra ñi. Naøy caùc Tyø-kheo! Töø nay phaûi bieát: Cöù möôøi chín

ñoàng tieàn xöa ñöôïc goïi laø moät Keá-lôïi-sa-baøn, chia moät Keá-lôïi-sa-baøn ra laøm boán phaàn, neáu laáy troäm moät phaàn (4,75 tieàn) hay hôn moät phaàn thì phaïm toäi Ba-la-di”. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo baïch vôùi Phaät: “Baïch Theá Toân! Vì sao Vua Bình-sa sôï toäi ñeán nhö theá?”. Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Vua Bình-sa khoâng nhöõng ñôøi naøy sôï toäi nhö vaäy, maø trong ñôøi quaù khöù cuõng ñaõ töøng sôï toäi”. Caùc Tyø-kheo baïch vôùi Phaät: “Baïch Theá Toân! Ñaõ töøng coù nhö vaäy sao?”. Phaät daïy: “Ñuùng nhö vaäy! Trong ñôøi quaù khöù coù moät thaønh teân Ba-la-naïi, nöôùc teân Ca-thi. Khi aáy, coù moät vò Vua teân laø Danh Xöng. Daân chuùng trong nöôùc luùc baáy giôø ñeàu duøng nhöõng kyõ thuaät kheùo leùo ñeå

sinh soáng nhö kyõ nhaïc, ca xöôùng, hoaëc duøng caùc duïng cuï ñeå trang söùc nhö vaøng baïc, chaâu baùu voøng hoa anh laïc, hoaëc ñieàu khieån voi ngöïa vaø laøm caùc ñaïo thuaät, thöù gì cuõng kheùo leùo, khoâng gì laø khoâng tinh xaûo, duøng nhöõng phöông tieän aáy laøm keá sinh soáng. Neáu keû naøo khoâng bieát nhöõng kyõ thuaät kheùo leùo, thì ñöôïc xem laø ngöôøi ngu. Hoaëc coù keû naøo aên troäm cuõng ñöôïc goïi laø ngöôøi ngu si. Baáy giôø, coù moät ngöôøi aên troäm, daân chuùng bieát ñöôïc, troùi y ñem leân Vua, thöa: “Taâu Ñaïi vöông! Keû naøy laøm vieäc ngu si, xin Ñaïi vöông tröøng trò haén”. Vua noùi: “Thoâi ñi, thoâi ñi, ngöôøi ñôøi keû thì maát cuûa, keû thì aên troäm, leõ naøo ta laïi theâm vieäc aùc nöõa”. Theá roài Vua suy nghó: “Ta duøng phöông tieän gì ñaây ñeå chænh ñoán quoác phaùp, khieán cho quaàn thaàn khoâng bieát (vieäc naøy), phaùp aùc khoâng sinh khôûi?”. Vua laïi suy nghó: “Töø xöa ñeán nay, giôø ñaây môùi coù ngöôøi ngu. Nhöõng ngöôøi ngu khoâng ñeán ngaøn ngöôøi. Ta phaûi sai keû haàu caän ñem ngöôøi ngu naøy giao laïi cho moät vò Ñaïi thaàn vaø baûo khi naøo ñuû ngaøn ngöôøi ngu, seõ baûo laïi cho ta hay, ta seõ môû moät ñaïi hoäi”. Vieân Ñaïi thaàn aáy beøn nhaän laáy ngöôøi ngu, roài giam vaøo moät choã. Lieàn sau ñoù, Vua suy nghó: “Keû ngu si kia chöa cheát ñoùi chaêng?”, lieàn baûo quan Ñaïi thaàn daãn keû ngu ñeán, laïi nhaéc nhôû oâng: “Phaûi kheùo troâng nom ngöôøi naøy chôù ñeå cho y ñau oám, ñem y vaøo soáng trong vöôøn Voâ öu cuûa ta, roài cung caáp caùc thöù nguõ duïc aâm nhaïc tieâu khieån”. Vieân Ñaïi thaàn tuaân chæ, ñoái xöû vôùi ngöôøi ngu aáy nhö nhöõng gì Vua ñaõ caên daën. Luùc aáy, laïi coù moät keû ngu khaùc nghe Vua baét ñöôïc moät ngöôøi ngu, roài ñöa vaøo an trí trong vöôøn Voâ öu, cung caáp caùc thöù kyõ nhaïc, beøn daãn thaân ñeán choã quan vieân Ñaïi thaàn thöa: “Toâi laø keû ngu si”. Vieân Ñaïi thaàn vì muoán tuaân thuû meänh leänh cuûa Vua, lieàn ñöa y vaøo trong vöôøn Voâ öu. Laøm nhö vaäy khoâng bao laâu thì ñaõ ñuû soá ngaøn ngöôøi. Vieân Ñaïi thaàn lieàn

taâu leân nhaø Vua: “Nhöõng keû ngu nay ñaõ ñöôïc ngaøn ngöôøi, beä haï muoán laøm gì thì haõy laøm gaáp”. Vua nghe lôøi taâu aáy raát ñoãi öu saàu, töï nhuû: “Töø xöa laïi ñaây laâu xa laém môùi coù moät keû ngu si, vì sao ngaøy nay trong thôøi gian khoâng laâu maø ñaõ coù caû ngaøn ngöôøi, hay laø ñôøi maït theá phaùp aùc taêng tröôûng?”. Theá roài, Vua ra leänh quaàn thaàn queùt doïn, ñoát höông, treo côø phöôùn, loïng baùu, söûa soaïn caùc thöùc aåm thöïc ngon laønh taïi vöôøn Voâ öu. Caùc beà toâi beøn tuaân leänh laøm ñaày ñuû caùc vieäc maø Vua ñaõ ban truyeàn. Khi aáy, Vua cuøng caùc quan, möôøi taùm boä chuùng du haønh ñeán vöôøn Voâ öu. Ñeán nôi, an toïa xong, Vua hoûi caùc quan: “Nhöõng ngöôøi ngu nay ôû ñaâu haõy goïi caû ñeán ñaây”. Nhöõng ngöôøi ngu ñeàu ñeán ñaày ñuû. Vua thaáy nhöõng ngöôøi ngu soáng laâu trong vöôøn quaàn aùo dô baån, moùng tay daøi, toùc roái, lieàn ra leänh caùc quan: “Daãn nhöõng ngöôøi ngu naøy ñi taém röûa, thay quaàn aùo môùi, hôùt toùc, caét moùng tay, roài môùi daãn ñeán ñaây”. Khi hoï ñaõ trôû laïi, Vua lieàn ban caùc thöùc aên uoáng, ñem cho cuûa caûi vaø caùc thöù caàn thieát, roài truyeàn leänh: “Caùc ngöôi haõy trôû veà nhaø lo cung caáp cho cha meï, sieâng lo

nghieäp nhaø, chôù coù aên troäm nöõa". Baáy giôø, nhöõng ngöôøi ngu nghe Vua truyeàn leänh, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. Theá roài, nhaø Vua aáy beøn ñem ngoâi baùu truyeàn laïi cho thaùi töû, xuaát gia, vaøo nuùi, hoïc phaùp cuûa Tieân nhaân. Khi aáy, nhaø Vua ñoïc keä: "Xöa tìm ngaøn ngöôøi ngu, Môû ñaïi hoäi khoù ñöôïc. Vì sao chaúng bao laâu, Ñaõ ñuû soá ngaøn ngöôøi? Phaùp aùc ngaøy ñeâm taêng Ñaïi hoäi töø nay thoâi. Muoán lìa xa keû aùc Giôø ñaây neân xuaát gia". Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: "Quoác vöông Danh Xöng thuôû aáy ñaâu phaûi ngöôøi naøo khaùc maø chính laø Vua Bình-sa ngaøy nay vaäy. Vua Bình- sa töø xöa ñeán nay thöôøng sôï toäi baùo, ngaøy nay laøm Vua laïi tieáp tuïc sôï toäi". Caùc Tyø-kheo lieàn baïch vôùi Phaät: "Baïch Theá Toân! Vì sao Vua Bình-sa ra leänh thi haønh roài, phuùt choác laïi hoái haän?". Phaät baûo vôùi caùc Tyø-kheo: "Vua Bình-sa naøy khoâng nhöõng ngaøy nay ra leänh thi haønh roài lieàn hoái haän, maø trong ñôøi quaù khöù cuõng ñaõ töøng hoái haän". Caùc Tyø-kheo lieàn baïch vôùi Phaät: "Ñaõ töøng coù nhö theá sao?". Phaät daïy: "Ñuùng nhö vaäy. Trong ñôøi quaù khöù, coù moät ngöôøi Baø-

la-moân khoâng coù tieàn cuûa, laáy ngheà aên xin ñeå nuoâi soáng. Vôï ngöôøi Baø-la-moân naøy khoâng sinh con, nhöng trong nhaø coù con truøng Na-caâu-la (?) sinh ñöôïc moät con. Vì khoâng coù con neân ngöôøi Baø-la-moân naøy xem (243c) con cuûa Na-caâu-la nhö con trai cuûa mình, ñoàng thôøi con cuûa Na- caâu-la cuõng xem oâng Baø-la-moân nhö cha mình. Baáy giôø, oâng Baø-la-moân ñeán chôi nhaø ngöôøi khaùc, neáu ñöôïc söõa, bô vaø baùnh thòt ñeàu ñem veà nhaø cho Na-caâu-la. Sau ñoù vôï oâng boãng nhieân mang thai, khi ñuû möôøi thaùng lieàn sanh moät con trai, beøn suy nghó: "Coù leõ nhôø Na-caâu-la sinh ra ñöùa con toát laønh (Caùt töôøng) neân ta môùi coù con". Khi aáy, Baø-la-moân muoán ñi khaát thöïc, beøn baûo vôï: "Neáu baø coù ñi ñaâu, phaûi ñem con theo, caån thaän chôù ñeå noù ôû nhaø". Ngöôøi vôï Baø-la-moân cho con aên xong beøn ñeán nhaø laùng gieàng möôïn coái giaõ gaïo. Luùc aáy, ñöùa con baø aên toâ laïc coù muøi höông thôm, neân moät con raén ñoäc ñaùnh hôi boø ñeán, haû mieäng nhaû ñoäc, muoán gieát ñöùa beù. Na-caâu-la lieàn suy nghó: "Cha ta ñaõ ra ñi, meï ta cuõng khoâng coù ôû nhaø, theá maø con raén ñoäc naøy laïi muoán gieát em ta, beøn ñoïc keä: "Ñoäc xaø, Na-caâu-la Chim bay vaø chim keâu Sa-moân, Baø-la-moân Meï keá, con ñôøi tröôùc Thöôøng mang loøng ganh gheùt, Muoán haõm haïi laãn nhau". Khi aáy, Na-caâu-la lieàn gieát raén ñoäc, chaët laøm baûy khuùc, roài suy nghó: "Nay ta gieát raén ñeå em ñöôïc soáng, cha meï bieát ñöôïc aét khen thöôûng ta, roài laáy maùu boâi leân mieäng ra ñöùng chôø ngoaøi cöûa, mong raèng cha meï thaáy thì seõ raát vui möøng". Luùc naøy, oâng Baø-la-moân ñang treân ñöôøng trôû veà, töø xa troâng thaáy baø vôï ôû nhaø haøng xoùm, beøn noåi giaän maéng: "Ta ñaõ baûo baø coù ñi ñaâu thì ñem con theo, vì sao laïi ñi moät mình?". Roài oâng ñònh vaøo nhaø, thì thaáy trong mieäng Na-caâu-la coù maùu, lieàn töï nghó: "Vôï choàng ta ñi vaéng, Na-caâu-la ôû nhaø ñaõ baét gieát con ta aên thòt roài chaêng?", beøn noåi giaän noùi: "Uoång coâng ta nuoâi ñoà suùc vaät naøy, ñeán noãi bò noù laøm haïi", lieàn saán ñeán duøng gaäy ñaäp cheát Na-caâu-la. Ñoaïn böôùc vaøo trong nhaø, thì thaáy ñöùa con trai ñang muùt tay

vui ñuøa, laïi thaáy beân caïnh noù baûy khuùc thaân con raén ñoäc. Thaáy söï vieäc nhö theá, oâng raát öu saàu, hoái haän, beøn töï thoáng traùch mình: “Na-caâu-la naøy raát coù nhaân tình, ñaõ cöùu maïng con ta, maø ta khoâng xem xeùt caån thaän, laïi ñaäp cheát noù, thaät ñaùng xoùt thöông. Theá roài, oâng naèm laên quay treân ñaát baát

tænh. Luùc aáy coù vò thieân nhaân ñang ôû treân khoâng trung ñoïc keä: “Neân quan saùt caån thaän, Chôù noåi giaän boác ñoàng Lìa baïn toát ñaùng yeâu, Haïi oan ngöôøi löông thieän Ví nhö Baø-la-moân Gieát Na-caâu-la noï”. Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Ngöôøi Baø-la-moân thuôû aáy ñaâu phaûi ai khaùc maø chính laø Vua Bình-sa. Ngaøy xöa oâng ñaõ töøng laøm vieäc khinh suaát roài sau laïi hoái haän, ngaøy nay cuõng laïi nhö vaäy”. Theá roài, Phaät baûo caùc Tyø-kheo ñang soáng xung quanh thaønh Vöông-xaù phaûi taäp hoïp laïi taát caû, duø cho ai nghe roài, cuõng phaûi nghe laïi, beøn cheá giôùi nhö sau: “Neáu Tyø-kheo ôû trong xoùm laøng hoaëc nôi vaéng veû maø laáy vaät ngöôøi ta khoâng cho, bò Vua baét, hoaëc gieát, hoaëc troùi, hoaëc taãn xuaát, noùi: “OÂi nam töû! Ngöôi laø keû troäm chaêng? Laø keû ngu si chaêng?”. Tyø-kheo aên troäm nhö vaäy thì phaïm toäi Ba-la-di, khoâng ñöôïc soáng chung (vôùi Taêng chuùng). (Giôùi thöù hai (troäm caép) ñeán ñaây laø heát) GIAÛI THÍCH: Tyø-kheo: Laø ngöôøi ñaõ thoï giôùi Cuï tuùc, ñaõ kheùo thoï giôùi Cuï tuùc, tuoåi ñuû hai möôi, khoâng bò caùc giaø naïn, thoï giôùi tröôùc möôøi vò thaày (thaäp sö) hay hôn möôøi vò, traûi qua moät laàn taùc baïch vaø Ba laàn yeát-ma. Ñoù goïi laø Tyø-kheo. Xoùm laøng: (Tuï-laïc) laø nôi coù nhöõng bôø töôøng vaây quanh hoaëc coù nhöõng haøng raøo, bôø soâng, kinh ñaøo vaây quanh. Xoùm laøng coøn coù nghóa: Vuøng ñaát thaû boø, khu ñaát treû em vui chôi, baõi ñaäu xe, choã boø naèm nghæ, nôùi coù töø boán caên hoä vaø moät choã chaát cuûi cuõng goïi laø xoùm laøng. Choã ñaát troáng: (khoâng ñòa): Choã ñaát troáng laø nôi ôû ngoaøi bôø töôøng, ngoaøi thieàn vieän, tröø ranh giôùi cuûa xoùm laøng, ngoaøi ra ñeàu laø choã ñaát troáng. Ranh giôùi cuûa xoùm laøng: Khoâng xa choã ôû, nôi ñöôøng caùi ngöôøi ta ñi laïi, goïi laø ranh giôùi cuûa xoùm laøng, nhö ôû beân ngoaøi bôø ñeâ, haøo möông, haøng raøo, tröø ranh giôùi cuûa xoùm laøng, ngoaøi ra ñeàu laø choã ñaát troáng. Vuøng ñaát thaû boø: ÔÛ ngoaøi xa ranh giôùi cuûa nhaø cöûa xoùm laøng, tröø ranh giôùi cuûa xoùm laøng, ngoaøi ra ñeàu laø choã ñaát troáng. Nhöõng coâng vieân treû em vui chôi: Laø choã ôû raát xa baõi xe, tröø ranh giôùi cuûa xoùm laøng, ngoaøi ra ñeàu laø vuøng ñaát troáng.

Baõi ñaäu xe (doanh xa Tuï-laïc): Nhöõng baõi ñaäu xe caùch xa xoùm laøng, tröø ranh giôùi cuûa xoùm laøng, ngoaøi ra ñeàu laø choã ñaát troáng. Choã boø naèm nghæ (ngöu mieân Tuï-laïc): ÔÛ beân ngoaøi raát xa nhaø cöûa, tröø ranh giôùi cuûa xoùm laøng, ngoaøi ra ñeàu laø choã ñaát troáng. Xoùm laøng coù töø boán ngoâi nhaø vaø moät choã ñeå cuûi: Choã caùch nhaø cöûa raát xa, tröø ranh giôùi cuûa xoùm laøng, ngoaøi ra ñeàu laø choã ñaát troáng. Khoâng cho: Hoaëc laø nam, hoaëc laø nöõ, hoaëc

laø keû hoaøng moân phi nam phi nöõ, hoaëc laø cö só, hoaëc ngöôøi xuaát gia, duøng taâm troäm caép ñeå laáy vaät maø ngöôøi ta khoâng cho, thì tuøy theo vaät laáy troäm... Caùc vaät aáy coù taùm loaïi: 1. Thôøi döôïc (thuoác duøng ñuùng thôøi). 2. Daï phaàn döôïc (thuoác duøng ban ñeâm). 3. Thaát nhaät döôïc (thuoác duøng trong voøng baûy ngaøy). 4. Taän hình döôïc (thuoác duøng suoát ñôøi). 5. Tuøy vaät (vaät tuøy thaân). 6. Troïng vaät (vaät quan troïng). 7. Baát tònh vaät (vaät khoâng thanh tònh). 8. Tònh baát tònh vaät (vaät vöøa thanh tònh vöøa khoâng thanh tònh). Ñoù goïi laø taùm vaät. Laáy: Nghóa laø caàm vaät dôøi khoûi choã cuõ, ñoù goïi laø laáy. Tuøy theo aên troäm: Khoâng gioáng nhö möôøi saùu tröôøng hôïp giaùm hoä, chaúng haïn laáy troäm cuûa nhaø Vua moät moùn tieàn nhoû ñeå mua döa aên maø bò Vua baét gieát. Vì Vua khoâng coù pheùp nhaát ñònh maø tuøy theo yù mình, hoaëc aên troäm chuùt ít maø bò gieát, hoaëc aên troäm nhieàu maø khoâng bò gieát. Nhö tröôøng hôïp Ñöùc Theá Toân hoûi veà phaùp cuûa Vua Bình-sa sau ñaây: “Ñaïi vöông trò nöôùc, aên troäm chöøng bao nhieâu tieàn thì bò töû hình? Bao nhieâu tieàn thì bò truïc xuaát? Bao nhieâu tieàn thì bò ñaùnh khaûo?”. Vua Bình-sa traû lôøi Phaät: “Cöù möôøi chín tieàn laø moät keá-lôïi-sa-baøn, moät keá-lôïi-sa-baøn chia laøm boán phaàn, neáu laáy moät phaàn, hay hôn moät phaàn, thì ñaùng toäi cheát. Nay tuøy theo möùc ñoä aên troäm maø laáy ñoù laøm chuaån”. Vua: Nghóa laø Saùt-ñeá-lôïi, Baø-la-moân, tröôûng giaû, cö só nhaän chöùc laøm Vua. Vua baét: Vua sai ngöôøi baét, hoaëc hoï naém tay, hoaëc naém caùc choã khaùc, thì goïi laø baét. Gieát: Keát lieãu maïng soáng thì goïi laø gieát. Hoaëc giam: Hoaëc giam trong nhaø, hoaëc giam trong thaønh, hoaëc giam trong thoân, hoaëc goâng cuøm, hoaëc xieàng xích, thì goïi laø giam.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 859

Taän xuaát: Truïc xuaát ra khoûi xoùm laøng, truïc xuaát ra khoûi thaønh thò, truïc xuaát ra khoûi nöôùc, thì goïi laø taän xuaát. Than oâi, keû nam töû: Neáu Tyø-kheo bò nhöõng lôøi khieån traùch nhö: Ngöôi laø keû troäm, ngöôi laø keû si meâ, ngöôi laø keû ngu muoäi, thì phaïm toäi Ba-la-di, khoâng ñöôïc soáng chung (vôùi Taêng chuùng). Ba-la-di: Nghóa laø ñoái vôùi giaùo phaùp, taâm trí bò lui suït, ñoïa laïc, khoâng ñöôïc ñaïo quaû. Ñoù goïi laø Ba-la-di. Nhö vaäy cho ñeán taän trí, voâ sinh trí, ñoái vôùi caùc trí aáy bò lui suït, ñoïa laïc, khoâng ñöôïc ñaïo quaû, thì goïi laø Ba-la-di. Ba-la-di coøn coù nghóa laø: Ñoái vôùi ñaïo quaû Nieát-baøn bò lui suït, ñoïa laïc, khoâng chöùng ñaéc, thì goïi laø Ba-la-di. Ba-la-di coøn coù nghóa laø: Vi phaïm giôùi khoâng laáy troäm, lui suït, ñoïa laïc, thì goïi laø Ba-la-di. Ba-la-di laïi coøn coù nghóa laø: Nhöõng toäi vi phaïm khoâng theå phaùt loà saùm hoái, neân goïi laø Ba-la-di. Thôøi döôïc: Taát caû caùc reã caây, taát caû caùc thöù nguõ coác, taát caû caùc thöù thòt. Reã caây: Thuoác trò beänh, reã coû, reã sen, reã tre, reã khoai nöôùc, reã nho, reõ haønh, thì goïi laø reã. Nguõ coác: Goàm möôøi baûy loaïi. Ñoù laø: 1. Luùa. 2. Luùa ñoû. 3. Tieåu maïch. 4. Ñaïi maïch. 5. Ñaäu nhoû. 6. Ñaäu hoà. 7. Ñaäu lôùn. 8. Ñaäu ñaêng. 9. Luùa teû. 10. Luùa maï. 11. Meø. 12. Göøng. 13. Xaø trí. 14. Ba taùt ñaø. 15. Haït coû laùt. 16. Chæ na caâu. 17. Caâu Ñaø-baø. Ñoù goïi laø möôøi baûy loaïi meã coác.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÂNG KYØ, Quyeån 3 860

Thòt: Thòt cuûa caùc loaøi treân ñaát vaø döôùi nöôùc. Theá naøo laø loaøi vaät ôû döôùi nöôùc? Loaøi vaät ôû döôùi nöôùc laø: Caù, ruøa, ñeà-di, chi-la, tu-la, tu-tu -la, tu-tu-ma-la. Nhöõng loaøi ôû trong nöôùc coù theå aên thòt ñöôïc nhö vaäy goïi laø caùc loaøi ôû trong nöôùc. Theá naøo laø loaøi vaät ôû treân ñaát? Loaøi vaät ôû treân ñaát laø: Loaøi hai chaân, boán chaân, khoâng chaân, nhieàu chaân, nhö vaäy ñeàu goïi laø loaøi vaät ôû treân ñaát. Caùc thöùc aên baèng reã, baèng haït, baèng thòt nhö vaäy ñeàu thuoäc veà thôøi thöïc (thöùc aên ñuùng luùc). Vì sao vaäy? Vì ñuùng giôø môùi ñöôïc aên, khoâng ñuùng giôø thì khoâng ñöôïc aên, neân goïi laø thôøi thöïc. Neáu Tyø-kheo vôùi taâm troäm caép, xuùc chaïm caùc thöù thuoác ñuùng thôøi (thôøi döôïc) thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng vaät aáy thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû (naêm tieàn) thì phaïm toäi Ba-la-di. Loaïi thuoác duøng ban ñeâm (daï phaàn döôïc): Goàm möôøi boán loaïi nöôùc traùi caây (töông) nhö sau: 1. Nöôùc traùi Am la. 2. Nöôùc traùi leâ. 3. Nöôùc traùi löïu. 4. Nöôùc ñieän ña leâ (?). 5. Nöôùc nho. 6. Nöôùc Ba-laâu sa. 7. Nöôùc kieàn kieàn. 8. Nöôùc chuoái. 9. Nöôùc Keá giaø ñeà. 10. Nöôùc kieát phaû la. 11. Nöôùc buø lung cöø. 12. Nöôùc mía. 13. Nöôùc Kha leâ ñaø. 14. Nöôùc Khö ba leâ. Caùc loaïi nöôùc naøy, neáu nhaän ñöôïc vaøo luùc toái thì uoáng vaøo luùc toái, neáu nöûa ñeâm nhaän ñöôïc thì uoáng vaøo luùc nöûa ñeâm, neáu cuoái ñeâm nhaän ñöôïc thì uoáng vaøo luùc cuoái ñeâm, hoaëc tröôùc böõa aên nhaän ñöôïc ñeå ñeán chieàu toái uoáng, thì goïi laø thuoác duøng ban ñeâm (daï phaàn döôïc). Neáu Tyø- kheo coù taâm laáy troäm xuùc chaïm vaøo loaïi thuoác duøng ban ñeâm naøy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu laøm lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu di chuyeån khoûi choã cuõ ñuû soá (quy ñònh) thì phaïm toäi Ba-la-di. - Thuoác duøng trong baûy ngaøy: Söõa, daàu, maät, ñöôøng pheøn, môõ, söõa

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÂNG KYØ, Quyeån 3 861

töôi. - Söõa: Caùc loaïi söõa nhö söõa boø, söõa traâu, söõa deâ, söõa linh döông, söõa laïc ñaø v.v... - Daàu: daàu meø, daàu xaø laùch, daàu hoaøng-lam, daàu a-ñaø-tö, daàu tyø -ma, daàu tyû-laâu, daàu tyû-chaâu-maïn-ñaø, daàu ca-lan-giaù, daàu sa-la, daàu a-ñeà muïc-ña, daàu maïn-ñaàu, daàu ñaïi-ma, vaø caùc loaïi daàu khaùc thì goïi laø daàu. - Maät: Caùc thöù maät quaân traø, maät boá-ñeå, maät ong ruoài, maät ong ñaát, ñeàu goïi laø maät. - Ñöôøng khoái: Nhö ñöôøng baøn-ñaø, ñöôøng Na-la, ñöôøng maïn-xaø, ñöôøng ma-ha-tyø-leâ v.v... thì goïi laø ñöôøng khoái. - Môõ: Nhö môõ caù, môõ gaáu, môõ bi, môõ tu-tu-la, môõ heo. Nhöõng thöù môõ naøy khoâng coù xöông, khoâng coù thòt, khoâng coù maùu, khoâng coù muøi hoâi, khoâng phaûi thöùc aên chính, neáu Tyø-kheo beänh nhaän ñöôïc thì cho pheùp duøng trong baûy ngaøy. Ñoù goïi laø môõ. - Söõa töôi: Nhö caùc thöù söõa töôi cuûa boø, deâ v.v... ñöôïc loïc saïch, khoâng phaûi thöùc aên chính, neáu boãng nhieân nhaän ñöôïc thì ñöôïc pheùp uoáng trong baûy ngaøy. Ñoù goïi laø thuoác duøng trong baûy ngaøy. Neáu Tyø-kheo vôùi taâm troäm caép, xuùc chaïm loaïi thuoác duøng trong baûy ngaøy, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu laøm lay ñoäng vaät ñoù, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi

khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. - Thuoác duøng suoát ñôøi: Ha-le-laëc, Tyø-leâ-laëc, A-ma-laëc, caây laù loát, tieâu, göøng, quaû soáng ñôøi (Tröôøng-thoï), quaû ñaøo tieân, quaû vuù söõa, quaû ñaäu ñoû, quaû Ba-la-taát-ña, quaû chuoái, (baøn na); loaïi coù naêm reã nhoû, loaïi naêm reã lôùn, taát caû caùc thöù muoái, taát caû caùc loaïi tro tröø taùm loaïi tro, taát caû caùc thöù ñaát, tröø ñöôøng khoái, ñaát soûi; nhöõng loaïi thuoác naøy khoâng phaûi laø thöùc aên. Neáu vöøa môùi nhaän thì Tyø-kheo beänh coù theå ñeå uoáng suoát ñôøi. Ñoù goïi laø loaïi thuoác uoáng suoát ñôøi. Neáu Tyø-kheo vôùi taâm troäm caép xuùc chaïm loaïi thuoác duøng suoát ñôøi thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu laøm lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu di chuyeån khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la- di. - Vaät tuøy thaân: Ba y, toïa cuï, y che gheû, aùo möa, baùt, ñaïi kieàn tö, tieåu kieàn tö, ñaõy ñöïng baùt, tuùi ñöïng ñoà taém, ñaõy loïc nöôùc, hai loaïi ñai thaét löng, dao caïo, muoãng baèng ñoàng, baùt nhoû, oáng ñöïng kim, bình nöôùc,

caùi gaùo ñeå taém, bình ñöïng daàu, bình con, tích tröôïng, giaøy da, duø, quaït vaø caùc vaät duïng caàn thieát khaùc. Ñoù goïi laø vaät tuøy thaân. Laïi coù nhöõng vaät tuøy thaân cuûa ngöôøi theá tuïc nhö khí giôùi, dao, gaäy, quaàn aùo vaø caùc vaät duïng caàn thieát khaùc cuûa ngöôøi baïch y cuõng goïi laø vaät tuøy thaân. Neáu Tyø-kheo duøng taâm troäm caép xuùc chaïm vaøo caùc vaät aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng vaät ñoù thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. - Vaät naëng (troïng vaät): Nhö giöôøng, vaät duøng ñeå naèm vaø caùc vaät naëng khaùc. - Giöôøng, vaät duøng ñeå naèm: Giöôøng naèm, giöôøng ñeå ngoài, meàn nhoû, meàn lôùn, khuùc goã, taám ra, caùi goái, vaø caùc vaät naëng khaùc nhö caùc vaät baèng ñoàng, baèng goã, baèng tre, baèng gaïch v.v... - Caùc vaät baèng ñoàng: Bình ñoàng, noài ñoàng, chaûo ñoàng, muoãng ñoàng vaø caùc duïng cuï baèng ñoàng khaùc, goïi laø duïng cuï baèng ñoàng. - Caùc vaät baèng goã vaø tre: Hoäp baèng goã, bình goã, chaäu baèng goã, cheùn goã, thìa baèng goã, caùi gioû tre, chieáu tre, caùi soït baèng tre, vaø taát caû caùc vaät baèng goã, baèng tre khaùc, goïi laø caùc vaät baèng goã vaø baèng tre. - Vaät baèng ñaát: Töø caùi voø lôùn cho ñeán caùi cheùn duøng laøm ñeøn ñeàu goïi laø vaät baèng ñaát, gaïch. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép rôø vaøo caùc vaät naëng aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. - Vaät baát tònh laø: Tieàn, vaøng, baïc; vì Tyø-kheo khoâng ñöôïc chaïm ñeán neân goïi laø vaät baát tònh (vaät khoâng tinh khieát). Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép sôø vaøo caùc vaät baát tònh thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. - Vaät thanh tònh vaø khoâng thanh tònh: Chaân chaâu, löu ly, ngoïc trai, san hoâ, pha leâ, xaø cöø, maõ naõo, ngoïc bích. Vì caùc baûo vaät aáy coù theå rôø ñuïng maø khoâng theå mang vaøo mình, neân goïi laø vaät thanh tònh vaø khoâng thanh tònh. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép sôø vaøo vaät thanh tònh vaø khoâng thanh

tònh thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 863

- Laïi coù möôøi saùu loaïi vaät khaùc: Ñaát, vaät trong ñaát, nöôùc, vaät trong nöôùc, thuyeàn, vaät trong thuyeàn, xe, vaät treân xe, loaøi boán chaân, vaät ôû treân loaøi boán chaân, loaøi hai chaân, vaät ôû treân loaøi hai chaân, loaøi khoâng chaân, vaät ôû treân loaøi khoâng chaân, hö khoâng, vaät ôû treân hö khoâng. 1. Theá naøo laø ñaát? - Moû vaøng, moû baïc, moû ñoàng, moû thieác, moû baïch laïp, khoâng thanh thö (?), ñaù vaøng, ñaù dieâm sinh, buïi, ñaát ñoû, ñaát traéng deûo vaø caùc thöù ñaát thôï goám duøng ñeàu goïi laø ñaát. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép sôø vaøo caùc loaïi ñaát aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 2. Vaät ôû trong ñaát: Neáu ngöôøi ta choân daáu caùc thöù vaøo trong ñaát nhö: Tieàn, vaøng, baïc, pha leâ, ngoïc trai, chaân chaâu, xa cöø, maõ naõo, bình söõa, bình daàu, bình ñöôøng khoái vaø caùc loaïi caây, reã, caønh, laù, quaû duøng laøm thuoác v.v... cho ñeán taùm vaät caát giaáu vaøo trong ñaát thì goïi laø vaät trong ñaát. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép sôø vaøo caùc vaät trong ñaát aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 3. Nöôùc: Nöôùc goàm coù möôøi loaïi: Nöôùc soâng, nöôùc ao, nöôùc gieáng, nöôùc ñaàm saâu coù roàng ôû, nöôùc trong, nöôùc suoái noùng, nöôùc khoâng nhieãm beänh, nöôùc möa ñaõ loïc, nöôùc treân khoâng trung, nöôùc ñang chaûy; coù nôi thì nöôùc raát quyù, coù nôi thì nöôùc khoâng quyù, hoaëc moät ñoàng ñöôïc boán naêm bình, hoaëc ñoåi taát caû vaät sôû höõu môùi ñöôïc moät bình, nhö ôû gaàn thoân aáp thaønh thò maø coù nöôùc toát, thì moät ñoàng ñöôïc naêm saùu bình. Nhö coù ngöôøi khaùch buoân phaûi ñi qua nhöõng con ñöôøng xa xoâi hoang vaéng, hoaëc naêm do-tuaàn, hoaëc möôøi do-tuaàn, cho ñeán naêm traêm do-tuaàn, treân ñöôøng ñi khoâng coù nöôùc, caùc vò khaùch buoân aáy ñeàu phaûi ñem nöôùc theo, hoaëc töï tìm laáy, hoaëc phaûi mua laáy. Khi aáy, coù moät khaùch buoân coøn moät ít nöôùc, khoâng ñuû duøng, vì khaùt böùc baùch, suy nghó: “Neáu ta coøn soáng, seõ kieám ra tieàn, coøn neáu ta khaùt nöôùc maø cheát thì tieàn duøng ñeå laøm gì?”, beøn ñem taát caû taøi vaät ñoåi laáy moät bình nöôùc. Baáy giôø, coù Tyø-kheo ñi theo ngöôøi khaùch buoân, ngöôøi naøy thöôøng cung caáp nöôùc cho Tyø-kheo; nhöng khi chöa ñeán nôi thì nöôùc saép heát, luùc aáy ngöôøi khaùch buoân noùi vôùi Tyø-kheo: “Ñöôøng ñi coøn xa maø nöôùc laïi saép heát, vaäy xin hieán soá nöôùc naøy cho Toân giaû, vaø soá nöôùc naøy ñeå toâi uoáng”.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 864

Tyø-kheo phaûi löôïng soá nöôùc maø khaùch buoân ñaõ cho ñeå duøng, neáu daáy taâm aên troäm uoáng nhieàu nöôùc, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu chöa ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu khaùch buoân noùi: “Nöôùc toâi cung caáp cho Toân giaû, xin chôù cho ngöôøi khaùc”, nhöng neáu luùc

aáy coù ngöôøi giaø caû beänh hoaïn bò khaùt böùc baùch, ñeán Tyø-kheo xin nöôùc uoáng, vì loøng töø bi, Tyø-kheo muoán cung caáp nöôùc cho ngöôøi beänh aáy, beøn suy nghó: "Chuû nhaân tuy ñaõ noùi nhö theá, nhöng ngöôøi beänh naøy ñaùng thöông, nay ta neân ñem nöôùc cho oâng". Neáu chuû nhaân cuõng coù loøng chieáu coá, ñoàng yù, khoâng khieån traùch thì khoâng phaïm. Coù ngöôøi duøng thuyeàn chôû nöôùc, Tyø-kheo vì khaùt nöôùc böùc baùch, daáy taâm troäm caép chaïm vaøo nöôùc treân thuyeàn cuûa oâng ta thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu duøng baùt hoaëc gaùo muùc nöôùc aáy maø chöa rôøi khoûi thuyeàn thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu ñaõ mang nöôùc ñi maø thaân theå vaø y phuïc ñeàu rôøi khoûi thuyeàn, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo khoeùt bình chöùa nöôùc cuûa ngöôøi aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu duøng oáng ñuùt qua loã troáng uoáng nöôùc, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu thoaét uoáng thoaét nghæ, thì moãi hôùp phaïm moãi toäi Thaâu-lan- giaù. Neáu ñoà ñöïng nöôùc tröôùc ñoù ñöôïc ñaäy naép maø Tyø-kheo daáy taâm troäm caép môû naép ra thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi ñang roùt nöôùc thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Roùt xong maø ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu luùc ñang roùt nöôùc, lieàn sanh taâm hoái haän, sôï phaïm toäi naëng, beøn ñoå nöôùc vaøo laïi trong bình, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu muoán keùo thuyeàn ñi ñeå laáy troäm nöôùc, khi keùo thuyeàn tôùi, ñuoâi thuyeàn quaù choã ñaàu thuyeàn thì phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc keùo ngöôïc thuyeàn veà phía sau, khi ñaàu thuyeàn qua khoûi choã ñuoâi thuyeàn, hoaëc keùo qua beân phaûi, khi beân traùi thuyeàn qua khoûi choã beân phaûi, hay ngöôïc laïi, lieàn phaïm toäi Ba-la-di. Neáu thuyeàn nhoû deã lay ñoäng maø Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép ñuïng vaøo thuyeàn thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng noù thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cu,õ ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 865

Neáu coù ngöôøi ñaép bôø ngaên nöôùc (chaûy vaøo ruoäng) moãi ñeâm ñaùng giaù moät tieàn cho ñeán hai, ba, boán, naêm tieàn maø Tyø-kheo vì phaùp Phaät Taêng khôûi taâm troäm caép phaù hoaïi bôø cuûa hoï thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu nöôùc chaûy vaøo ruoäng mình thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo khoâng muoán tröïc tieáp phaù hoaïi maø duøng phöông tieän keùo gaïch, caây ñi qua khieán cho bôø vôõ, nöôùc chaûy thì luùc keùo qua phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu chaûy vaøo ruoäng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù Ñuû soá quy ñònh, phaïm toäi Ba-la-di. Neáu duøng phöông tieän luøa boø, deâ, laïc ñaø ñi qua laøm hö bôø cuõng nhö theá. Neáu Tyø-kheo coù taâm ganh tî, phaù bôø cho nöôùc chaûy thoaùt thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu Tyø-kheo cuøng vôùi khaùch buoân ñi qua vuøng hoang daõ, coù ngöôøi noùi: "Ngaøy mai seõ tôùi choã coù nöôùc". Luùc aáy coù ngöôøi khaùch buoân ñang gaùnh nöôùc ñi, Tyø-kheo vì khaùt nöôùc, ñeán xin Y maø khoâng ñöôïc, lieàn noåi giaän maéng: "Keû teä aùc kia! Vì sao ngöôi keo kieät quaù theá? Mang nöôùc ñi nhieàu maø khoâng daùm uoáng, cuõng khoâng cho loaøi suùc vaät, cuõng khoâng cho Sa-moân, Baø-la-moân, chaúng bao laâu cuõng phaûi boû, chôù duøng noù laøm gì nöõa?". Tyø-kheo lieàn phaù

thuøng nöôùc cuûa y, vì taâm aùc neân phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu coù ngöôøi duøng boàn chöùa nöôùc ñeå taïi nhaø, roài nhöõng baø con, baïn beø cuûa Tyø-kheo bò chaùy nhaø, Tyø-kheo daáy taâm laáy troäm nöôùc ñeå chöõa löûa, neáu ñuïng vaøo nöôùc thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu laøm lay ñoäng boàn nöôùc cuûa hoï thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu duøng nöôùc töôùi leân löûa ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu töï suy nghó: "Ta seõ traû laïi ñuû soá nöôùc ñaõ laáy duøng", thì khoâng phaïm. Neáu nhaø cuûa ngöôøi aáy bò chaùy duøng nöôùc cuûa Y ñeå töôùi löûa taét thì khoâng phaïm. Neáu gaëp luùc haïn haùn möôøi naêm, hai möôi naêm, nöôùc ao hoaëc nöôùc gieáng coù ngöôøi giöõ gìn maø Tyø-kheo daáy taâm troäm caép mang thuøng ñeán laáy nöôùc, chaïm vaøo nöôùc aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu muùc nöôùc thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu gaùnh nöôùc rôøi khoûi ao, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu hoà naèm ôû trong vöôøn, hoï ñoùng coång laïi, maø Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép, duøng oáng töø xa huùt nöôùc uoáng, khi nöôùc ñang chaûy lieân tuïc khoâng ngöøng maø ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 866

Neáu uoáng töøng hôùp töøng hôùp roài döøng laïi, thì moãi hôùp phaïm moãi toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu nöôùc ôû döôùi gieáng, Tyø-kheo daáy taâm laáy troäm, thì khi muùc nöôùc, phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi ñaõ muùc nöôùc ñoå vaøo thuøng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Vaø khi mang nöôùc rôøi khoûi gieáng, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Coù nhöõng nhaø ngoaïi ñaïo duøng bình chöùa nöôùc, khi nhaø bò chaùy, hoï hoaûng sôï maø khi aáy Tyø-kheo suy nghó: "Keû ngoaïi ñaïo taø aùc nhö theá, nhö theá thöôøng ñoáá kî phaùp Phaät, huûy baùng Sa-moân Thích töû, nay ngöôi ñang bò hoïa". Lieàn ñi tôùi duøng gaäy ñaäp vôõ bình nöôùc, vì taâm aùc phaù hoaïi ñoà cuûa ngöôøi ta neân phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Coù caùc loaïi nöôùc danh tieáng nhö nöôùc Chieâm-ba coù nöôùc cuûa soâng Haèng, taïi thaønh Vöông-xaù coù nöôùc suoái noùng, taïi aáp Ba-lieân-phaát coù soâng Thöù-noâ, taïi nöôùc Ba-la-naïi coù nöôùc ao Phaät-du-haønh, taïi nöôùc Sa- kyø coù nöôùc Huyeàn-chuù, taïi thaønh Xaù-veä coù nöôùc Boå-ña-leâ, taïi nöôùc Ma- thaâu-la coù loaïi nöôùc Dieâu-boà-na, taïi nöôùc Taêng-giaø-xaù coù nöôùc Thaïch- maät. Coù nhöõng nhaø quyeàn quyù sai ngöôøi ñi laáy caùc thöù nöôùc aáy, treân ñöôøng veà nhaø, nghæ ôû doïc ñöôøng, neáu Tyø-kheo vì khaùt nöôùc böùc baùch, daáy taâm troäm caép rôø vaøo nöôùc aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu roùt nöôùc aáy vaøo bình cuûa mình thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu roùt vöøa döùt maø ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu luùc ñang roùt maø sanh taâm hoái haän, sôï phaïm toäi naëng, beøn ñoå nöôùc vaøo bình trôû laïi thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Coù nhöõng haøng quyù toäc ñi chôi ôû hoa vieân, beøn xaây caùi hoà, pha daàu thôm vaøo nöôùc, roài coù Tyø-kheo daáy taâm laáy troäm, laáy nöôùc aáy, nhöng nöôùc khoâng ñaùng giaù tieàn, thì tính theo thôøi giaù daàu thôm (pha vaøo nöôùc) maø quy ñònh möùc phaïm toäi. Ñoù goïi laø caùc thöù nöôùc. 4. Vaät ôû trong nöôùc: Ñoù laø caùc thöù sinh trong nöôùc nhö: Öu-baùt- la, Baùt-ñaøm-ma, Caâu-vaät-ñaàu, Phaân-ñaø-lôïi, Tu-kieàn-ñeà, reã sen v.v... vaø caùc vaät sinh ra trong nöôùc khaùc, neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, ñuïng

chaïm vaøo caùc vaät sinh trong nöôùc naøy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu laøm lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu chæ laáy moät hoa maø trò giaù ñuû soá quy ñònh, cuõng phaïm toäi Ba-la-di. Neáu chöa ñuû soá quy ñònh thì moãi hoa phaïm moãi toäi Thaâu-lan-giaù. Nhöng haùi hoa ñeå treân ñaát thì chöa phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc vì boù hoa lôùn naëng khoâng dôõ leân noåi, duø keùo ñi hôi xa cuõng khoâng phaïm Ba-

la-di. Nhöng neáu ñaõ dôõ leân khoûi ñaát, thì phaïm toäi Ba-la-di. Keå caû caùc vaät sinh trong nöôùc cuõng nhö theá. Neáu caùc nhaø quyeàn quyù laøm caùc loaïi hoa baèng vaøng baïc vaø caùc loaïi thuyeàn coù hình caùc gioáng chim nhö le le, nhaïn, uyeân öông, ñeå ôû hoà taém, khu giaûi trí, maø Tyø-kheo daáy taâm laáy troäm, ñuïng vaøo caùc vaät ñoù, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc coù ngöôøi ñem caùc vaät nhö vaøng, baïc, löu ly, xa cöø, maõ naõo, san hoâ, hoå phaùch, ngoïc trai, xích chaâu vaø taùm loaïi khaùc caát giaáu döôùi nöôùc maø Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, chaïm vaøo caùc vaät aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø nhöõng vaät ôû trong nöôùc. 5. Thuyeàn: Thuyeàn coù caùc loaïi nhö: Thuyeàn Tyø-caâu-la, thuyeàn Caâu-ha-tra, thuyeàn Baït-cuø-leâ, thuyeàn Tyø-thi-giaø, thuyeàn maët ngöïa, thuyeàn maët voi, thuyeàn maët deâ, thuyeàn maët caù, hoaëc moät taàng cho ñeán baûy taàng, hoaëc coù vaùch ngaên, hoaëc khoâng coù vaùch ngaên, hoaëc duøng chôû voi, hoaëc duøng chôû ngöïa, hoaëc duøng chôû cuûa caûi, hoaëc chôû gaïch ngoùi, hoaëc chôû da, hoaëc chôû kim loaïi, cho ñeán nhöõng caùi beø chôû lieáp. Neáu nhöõng thuyeàn beø aáy buoäc taïi moät choã maø Tyø-kheo sinh taâm troäm caép chaïm vaøo chuùng, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu caét daây buoäc thuyeàn maø chöa dôøi khoûi choã cuõ, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Hoaëc ñaõ ñôøi khoûi choã cuõ maø chöa caét daây buoäc, cuõng phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu ñaõ caét daây buoäc vaø rôøi khoûi choã cuõ thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu yù muoán troäm thuyeàn, khoâng ñònh troäm vaät, nhöng sôï ngöôøi ta bieát, beøn laáy caû vaät mang ñi, thì duø rôøi khoûi choã cuõ cuõng chöa phaïm Ba-la-di. Nhöng neáu boû vaät laïi, chæ laáy thuyeàn, thì rôøi khoûi choã cuõ, lieàn phaïm toäi Ba-la-di. Neáu coù yù ñònh troäm vaät, khoâng troäm thuyeàn, maø sôï ngöôøi ta phaùt giaùc, neân mang caû thuyeàn ñi thì chöa phaïm Ba-la-di. Nhöng boû thuyeàn laïi laáy vaät mang ñi, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu muoán laáy troäm caû thuyeàn vaø vaät, thì khi thuyeàn rôøi khoûi choã

cuõ lieàn phaïm Ba-la-di. Neáu muoán boû vaät xuoáng ñaùy soâng ñeå laáy troäm thì luùc vaät chìm khuaát, phaïm Ba-la-di. Neáu coù ngöôøi buoäc thuyeàn beân bôø soâng, leân ngoài nghæ moät choã khuaát, coù Tyø-kheo ñònh laáy troäm thuyeàn,

baáy giôø coù ngöôøi khaùc noùi vôùi chuû thuyeàn: “Coù ngöôøi xuaát gia muoán laáy troäm thuyeàn cuûa oâng ñaáy”. Khi aáy, chuû thuyeàn hoûi: “Ngöôøi xuaát gia aáy theo ñaïo naøo?”. Ñaùp: “Sa-moân Thích töû”. Chuû thuyeàn noùi: “Khoûi lo, Sa-moân Thích töû khoâng laáy cuûa khoâng cho”. Nhöng luùc aáy thaân Tyø-kheo ñaõ chaïm ñeán thuyeàn, ngöôøi kia laïi noùi vôùi chuû thuyeàn: “Thaày Tyø-kheo kia ñaõ laáy thuyeàn cuûa oâng roài”. Chuû thuyeàn lieàn sanh nghi: Leõ naøo vò Tyø-kheo kia laïi muoán laáy troäm thuyeàn cuûa ta sao? Beøn hoûi: “Toân giaû ñònh laøm gì ñaáy?”. Luùc aáy Tyø-kheo im laëng, khoâng ñaùp lieàn duøng saøo cheøo thuyeàn ñi. Chuû thuyeàn lieàn ñuoåi theo goïi: “Toân giaû! Thuyeàn aáy laø thuyeàn cuûa Vua, cuûa Ñaïi thaàn, cuûa Baø-la-moân, tröôûng giaû, cö só, laø thuyeàn ñeå laøm phöôùc, thuyeàn ñeå chôû ngöôøi”. Laïi haêm doïa Tyø-kheo, noùi: “Quaân teä aùc, neáu ngöôi laáy thuyeàn ta ñi, thì ta seõ tröøng trò ngöôi thích ñaùng”. Thaày Tyø-kheo aáy tuy cheøo thuyeàn ñi xa, nhöng neáu chuû thuyeàn khoâng nghó laø thuyeàn ñaõ maát, vaø Tyø-kheo cuõng khoâng nghó laø ñaõ ñöôïc, thì chöa phaïm toäi Ba-la-di. Traùi laïi neáu chuû thuyeàn nghó laø thuyeàn ñaõ maát vaø Tyø-kheo nghó laø ñaõ ñöôïc, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu chuû thuyeàn buoäc thuyeàn beân bôø soâng, roài coù khaùch Tyø-kheo ñeán noùi vôùi chuû thuyeàn: “Laõo tröôïng (Tröôøng-thoï) chôû giuùp toâi ñi”. Chuû thuyeàn ñaùp: “Chæ coù moät ngöôøi maø toâi chôû theá naøo ñöôïc”. Tyø-kheo laïi noùi: “Laõo tröôïng, giôø aên cuûa toâi ñaõ ñeán, chôù laøm cho toâi maát böõa aên. Nay oâng chôû toâi töùc laø cho toâi aên, laø boá thí nieàm vui cho toâi. Nay toâi vôùi oâng nguyeän ñôøi naøy ñôøi sau giuùp ñôõ laãn nhau”. Chuû thuyeàn laïi noùi: “OÂng khoâng coù ñoàng xu naøo, thì laøm sao muoán giuùp ñôõ ngöôøi ta? Chaân oâng nhö con quaï ñoùi, khoâng ñaäu nhaát ñònh choã naøo, thì ai seõ giuùp oâng?”. Tyø-kheo beøn haï gioïng khaån caàu. Chuû thuyeàn laïi hoûi: “Toâi töï ñoä (giuùp mình) ñöôïc. Toân giaû giôø ñaây chæ coù moät mình, thì baûo chôû laøm sao?”. Tyø-kheo ñaùp: “Laõo tröôïng! OÂng chæ caàn caàm laùi, ñeå toâi cheøo cho”. Chuû thuyeàn beøn ñoàng yù, lieàn baûo Tyø-kheo leân thuyeàn. Khi ñeán giöõa soâng, thaày Tyø-kheo beøn caàm maùi cheøo ñaùnh chuû thuyeàn, maéng: “Quaân teä aùc, daùm huûy nhuïc Sa-moân Thích töû!”. Maéng roài laïi ñaùnh chuû thuyeàn, laøm cho tay chaân bò thöông tích traàm troïng, ñoaïn ñem vöùt xuoáng nöôùc, thì

phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu chuû thuyeàn cheát, maø tröôùc ñoù Tyø-kheo coù taâm gieát haïi, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu tröôùc khoâng coù taâm saùt haïi, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Luùc aáy, neáu Tyø-kheo laáy troäm thuyeàn cuûa Y, hoaëc laáy troäm haønh lyù, maø ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu chöa ñuû soá thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu Tyø-kheo coù taâm aùc nhaän chìm thuyeàn cuûa y, hoaëc phaù huûy, hoaëc thaû troâi ñi, vì laøm hö hoûng, maát maùt vaät cuûa ngöôøi khaùc neân phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Coù ngöôøi muoán taïo phöôùc neân duøng thuyeàn chôû ngöôøi, neáu Tyø- kheo töï cheøo thuyeàn aáy qua soâng, thì phaûi buoäc thuyeàn vaøo bôø ñeå ngöôøi sau coøn ñi nöõa; neáu Tyø-kheo laáy troäm thuyeàn hoaëc haønh trang cuûa hoï maø ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu nhaän chìm trong nöôùc, hoaëc phaù hoûng, hoaëc thaû cho troâi ñi, thì phaïm

toäi Vieät-tyø-ni. Tyø-kheo neáu cheøo thuyeàn ñeán bôø beân kia, thì phaûi buoäc thuyeàn vaøo bôø ôû choã troáng traûi ñeå ngöôøi sau coøn söû duïng, khoâng ñöôïc buoäc thuyeàn ôû choã khuaát. Ñoù goïi laø Thuyeàn. 6. Vaät ôû treân thuyeàn: Caùc vaät ôû treân thuyeàn nhö vaøng, baïc, chaân chaâu, tieàn cuûa, hoå phaùch, löu ly, ngoïc trai, san hoâ, xa cöø, xích chaâu, kieáp boái, cho ñeán taát caû y phuïc, nguõ coác vaø taùm thöù vaät, hoaëc ñöôïc che phuû, hoaëc khoâng che phuû maø Tyø-kheo daáy taâm laáy troäm rôø vaøo caùc vaät aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng caùc vaät aáy thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 7. Xe: Hoaëc xe haønh khaùch, hoaëc xe chôû haøng, hoaëc xe ba gaùc, hoaëc xe xích loâ, cho ñeán caùc loaïi xe treû con chôi, ñoù goïi laø xe. Neáu Tyø-kheo laáy troäm xe hai baùnh, ñaåy tôùi tröôùc maø ñuoâi xe qua khoûi ñaàu xe, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc ñaåy lui maø ñaàu xe qua khoûi ñuoâi xe, thì phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc ñaåy sang hai beân maø baùnh traùi qua khoûi baùnh phaûi hay baùnh phaûi qua khoûi baùnh traùi, cuõng phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc Tyø-kheo ñaäp phaù xe aáy, roài laáy troäm töøng khuùc goã, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Chöa ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Hoaëc xe nhoû coù theå mang ñi, neáu chaïm ñeán thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng noù thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø caùc loaïi xe.

8. Vaät ôû treân xe: Hoaëc da sö töû duøng ñeå che, hoaëc da coïp, hoaëc hoaøng khaâm baø la (?) vaø caùc vaät duøng ñeå che khaùc, taát caû caùc vaät duøng ñeå loùt vaø taát caû caùc vaät duøng ñeå trang trí xe. Ñoù goïi laø caùc vaät ôû treân xe. - Taát caû nhöõng vaät ñeå trong xe: Ñoù laø: vaøng, baïc, löu ly, xaø cöø, maõ naõo, chaân chaâu, ngoïc trai, san hoâ, hoå phaùch, xích baûo v.v... y phuïc, aåm thöïc vaø taùm thöù vaät, hoaëc ñöôïc che kín, hoaëc khoâng ñöôïc che kín, neáu Tyø-kheo duøng taâm troäm caép sôø vaøo nhöõng vaät aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø- ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø nhöõng vaät ñeå trong xe. 9. Loaøi vaät boán chaân: Ñoù laø voi, ngöïa, laïc ñaø, boø, löøa, la, deâ, caû ñeán chuoät, choù soùi v.v... Neáu Tyø-kheo muoán aên troäm voi, daét noù ñi, khi noù ñaõ dôõ leân töø moät chaân cho ñeán ba chaân, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Khi noù ñaõ dôõ leân caû boán chaân, rôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Keå caû ngöïa, laïc ñaø cho ñeán deâ cuõng nhö vaäy. Neáu con vaät aáy nhoû coù theå vaùc ñi ñöôïc thì khi chaïm vaøo noù phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng noù phaïm toäi Thaâu-lan-giaù, neáu rôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø caùc con vaät boán chaân. 10. Nhöõng vaät duïng ôû treân loaøi boán chaân: Ñoù laø caùc duïng cuï duøng ñeå trang bò cho voi, keå caû caùc duïng cuï trang bò cho chuoät, choù soùi vaø taùm loaøi vaät khaùc, hoaëc ñöôïc che kín, hoaëc khoâng che kín; neáu Tyø-kheo duøng taâm troäm caép sôø vaøo caùc vaät ñoù, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni; neáu di ñoäng chuùng, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù; neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø nhöõng

vaät duïng ôû treân loaøi boán chaân. 11. Loaøi vaät hai chaân: Ñoù laø ngöôøi vaø chim v.v... Neáu Tyø-kheo troäm ngöôøi (thuoäc quyeàn quaûn lyù) cuûa ngöôøi khaùc, hoaëc quyeán ruõ di theo, hoaëc duøng dao gaäy böùc hieáp, khi ngöôøi aáy dôõ leân moät chaân thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôõ caû hai chaân thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu ngöôøi aáy nhoû coù theå coõng, vaùc ñi, maø chaïm ñeán hoï thì phaïm toäi Vieät-tyø- ni; neáu di ñoäng hoï thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù; neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Keå caû caùc loaøi chim cuõng nhö theá. Ñoù goïi laø loaøi vaät hai chaân. 12. Nhöõng vaät duïng ôû treân loaøi hai chaân: Ñoù laø nhöõng vaät trang ñieåm cuûa phuï nöõ, nhöõng vaät trang ñieåm cuûa nam giôùi, cho ñeán nhöõng thöù trang ñieåm treân mình chim oanh vuõ.

- Nhöõng vaät trang ñieåm cuûa phuï nöõ: Ñoù laø xoa, xuyeán, y phuïc v.v... - Nhöõng vaät trang ñieåm cuûa nam giôùi: Nhö aùo, maõo ngoïc, anh laïc v.v... Cho ñeán nhöõng thöù trang ñieåm treân chim oanh vuõ nhö vaøng, ngoïc, luïc laïc ñeo vaøo coå, chaân cuûa chuùng, vaø taùm thöù vaät khaùc, hoaëc ñöôïc che kín, hoaëc khoâng che kín. Neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép chaïm vaøo caùc vaät treân loaøi hai chaân aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu rôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø nhöõng vaät duïng ôû treân loaøi hai chaân. 13. Loaøi vaät khoâng chaân: Ñoù laø raén, traên, hoaëc aên hoa, aên traùi, aên thòt, hay chæ thôû baèng khoâng khí, hoaëc raén ñöôïc nhoát trong loï hay trong loàng. Coù moät Tyø-kheo voán laø ngöôøi nuoâi raén, veà sau xuaát gia. Vò naøy muoán baét troäm con raén cuûa moät ngöôøi khaùc, nhöng sôï ngöôøi chuû hay bieát, lieàn xaùch caû caùi loàng ñi, thì chöa phaïm toäi Ba-la-di. Nhöng neáu baét raén, boû loàng laïi, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Nhöng neáu chæ coù yù troäm loàng, khoâng troäm raén, maø vì sôï chuû bieát, neân laáy luoân caû raén thì chöa phaïm toäi Ba-la-di. Neáu boû raén laáy loàng, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu ñònh troäm caû loàng vaø raén, thì khi xaùch ñi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, phaïm toäi Ba-la-di. Neáu baét troäm con raén trong loï maø ñuoâi raén chöa ra khoûi mieäng loï thì chöa phaïm Ba-la-di. Neáu caû ñaàu vaø ñuoâi ñeàu ra khoûi loï, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu töùc giaän, khieån traùch keû aáy, maéng: “Quaân aùc ñoäc, vì sao laïi duøng loàng ñeå nhoát chuùng sinh”. Lieàn môû loàng ñeå cho raén boø ra, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép chaïm vaøo loaøi khoâng chaân, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø nhöõng loaøi vaät khoâng chaân. 14. Nhöõng ñoà vaät ôû treân loaøi khoâng chaân: Ñoù laø vaøng, baïc, chaân chaâu, xaø cöø, hoå phaùch, san hoâ, ngoïc trai, löu ly, xích chaâu cho ñeán taùm loaøi vaät, hoaëc ñöôïc che kín, hoaëc khoâng che kín, vì ngöôøi ta sôï loaøi vaät khoâng chaân naøy neân khoâng daùm laáy (vaät treân noù). Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép chaïm vaøo nhöõng ñoà vaät ôû treân loaøi khoâng chaân naøy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 872

Neáu di ñoäng caùc vaät aáy thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø nhöõng vaät ôû treân loaøi khoâng chaân. 15. Vaät khoâng trung: Ñoù laø caây Am-la, caây Chieâm-baëc, caây Dieâm- phuø, caây Ña-töû, caây Chæ-ba-la, caây Long hoa, caây Caùt töôøng, quaû, cho ñeán taát caû caây coù hoa traùi. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép laáy troäm caùc caây ñoù, khi laáy moät caây maø ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu chöa ñuû soá quy ñònh, tuøy theo möùc ñoä, nhö nhoå caùc caây con thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu nhoå caây con ñeå laïi moät choã thì chöa phaïm toäi Ba-la-di. Neáu mang ñi khoûi khu ñaát aáy, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la- di. Neáu caây naëng, keùo ñi maø chöa rôøi khu ñaát duø ñaõ ñi xa thì chöa phaïm toäi Ba-la-di. Neáu ñem ñi khoûi khu ñaát thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép ñuïng vaøo vaät treân hö khoâng thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø vaät khoâng trung. 16. Vaät ôû treân khoâng trung: Ñoù laø quaû Am-la (xoaøi) cho ñeán quaû Caùt töôøng. Neáu Tyø-kheo daáy taâm laáy troäm caùc loaïi traùi caây aáy ñeå aên, neáu aên moät traùi maø ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu chöa ñuû, thì cöù moãi mieáng phaïm moãi toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu Tyø-kheo ñuïng vaøo caây, traùi rôi xuoáng ñaát, thì chöa phaïm Ba- la-di. Neáu nhaët traùi mang ñi, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu hai ngöôøi ñi haùi troäm quaû, moät ngöôøi leân caây haùi quaû neùm xuoáng, moät ngöôøi döôùi ñaát nhaët quaû, thì chöa phaïm toäi Ba-la-di. Neáu ngöôøi treân caây ñaõ xuoáng tôùi ñaát, mang quaû ñi, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Laáy troäm taát caû caùc loaïi quaû khaùc cuõng nhö theá. Neáu taïi caùc nôi nhö Phaät ñaûn sinh, ñaéc ñaïo, chuyeån phaùp luaân, choã Toân giaû A-nan môû ñaïi hoäi, La-haàu-la môû ñaïi hoäi, Ban-giaù-vu-saét môû ñaïi hoäi, coù troàng caùc haøng caây, vaø treân caùc caây ñöôïc trang trí caùc thöù chaâu baùu vaø taùm loaïi vaät, hoaëc ñöôïc che kín, hoaëc khoâng che kín. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép sôø vaøo caùc vaät baùu ñoù, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 873

Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di.

Ñoù goïi laø nhöõng vaät ôû treân khoâng trung.

Trong möôøi saùu vaät ñaõ keå treân, neáu Tyø-kheo duøng taâm troäm caép ñuïng vaøo chuùng thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni.

Neáu lay ñoäng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù.

Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di.

Laïi coù möôøi ba tröôøng hôïp sai bieät. Ñoù laø:

1. Vaät sai bieät.

2. Xöù sai bieät.

3. Baát ñònh sai bieät.

4. Töôøng vaùch sai bieät.
5. Loàng sai bieät.
6. Kyù sai bieät.
7. Taïp sai bieät.
8. Phöông sai bieät.
9. Töôùng sai bieät.
10. Caây coïc sai bieät.
11. Vöôøn sai bieät.
12. AÊn troäm sai bieät.
13. Thueá sai bieät.
1. Vaät sai bieät: Vaät goàm coù taùm loaïi:
a. Thuoác duøng ñuùng thôøi.
b. Thuoác duøng ban ñeâm.
c. Thuoác duøng trong voøng baûy ngaøy.
d. Thuoác duøng suoát ñôøi.
e. Vaät tuøy thaân.
g. Vaät naëng.
h. Vaät khoâng thanh tònh.
j. Vaät thanh tònh vaø khoâng thanh tònh.
Ñoù goïi laø nhöõng vaät sai bieät.
Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép chaïm vaøo caùc vaät aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni.
Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù.
Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di.
2. Xöù sai bieät: Ñoù laø ñaát vaø nhöõng vaät trong ñaát, nöôùc vaø nhöõng vaät trong nöôùc, thuyeàn vaø nhöõng vaät treân thuyeàn, xe vaø nhöõng vaät treân xe, loaøi boán chaân vaø nhöõng ñoà vaät treân loaøi boán chaân, loaøi hai chaân vaø nhöõng ñoà vaät treân loaøi hai chaân, loaøi khoâng chaân vaø nhöõng ñoà vaät treân

loaøi khoâng chaân, khoâng trung vaø nhöõng vaät treân khoâng trung. Ñoù goïi laø xöù sai bieät. Neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép sôø vaøo nhöõng vaät ñoù, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 3. Baát ñònh sai bieät: Coù tröôøng hôïp bieát maø noùi doái, phaïm toäi Ba- daï-ñeà. Coù tröôøng hôïp khoâng bieát maø noùi doái, phaïm toäi Ba-daï-ñeà. Hoaëc bieát maø noùi doái phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc bieát maø noùi doái phaïm toäi Taêng- giaø-baø-thi-sa. Hoaëc bieát maø noùi doái phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Hoaëc bieát maø noùi doái phaïm toäi Vieät-tyø-ni. - Bieát maø noùi doái phaïm toäi Ba-la-di: Neáu Tyø-kheo khoâng thaät söï ñaït ñöôïc phaùp sieâu vieät hôn ngöôøi maø noùi: “Toâi ñaéc quaû A-la-haùn”, thì ñoù laø bieát maø noùi doái, khoâng phaûi phaïm toäi Ba-daï-ñeà maø laø phaïm toäi

Ba-la-di. - Bieát maø noùi doái phaïm toäi Taêng-giaø-baø-thi-sa: Neáu Tyø-kheo voâ cöù vu khoáng Tyø-kheo khaùc phaïm toäi Ba-la-di, thì ñoù laø bieát maø noùi doái, khoâng phaûi phaïm toäi Ba-daï-ñeà maø laø phaïm toäi Taêng-giaø-baø-thi-sa. - Bieát maø noùi doái phaïm toäi Thaâu-lan-giaù: Neáu Tyø-kheo noùi: “Toâi laø baäc A-la-haùn”, thì ñoù laø bieát maø noùi doái, neân khoâng phaûi phaïm toäi Ba-daï-ñeà maø laø phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. - Bieát maø noùi doái phaïm toäi Vieät-tyø-ni: Neáu Tyø-kheo töï noùi: “Toâi laø A-la-haùn chaêng?”. Ñoù laø bieát maø noùi doái, khoâng phaûi phaïm toäi Ba- daï-ñeà, maø phaïm toäi Vieät-tyø-ni. - Bieát maø noùi doái, phaïm Ba-daï-ñeà: Tröø caùc vieäc treân, ngoaøi ra taát caû nhöõng lôøi noùi doái ñeàu thuoäc veà bieát maø noùi doái, phaïm toäi Ba-daï-ñeà. Laïi coù caùc tröôøng hôïp: Taøn haïi caây coû, phaïm Ba-la-di. Coù tröôøng hôïp taøn haïi caây coû phaïm Thaâu-lan-giaù. Coù tröôøng hôïp taøn haïi caây coû phaïm Ba-daï-ñeà. - Tröôøng hôïp taøn haïi caây coû phaïm Ba-la-di: Nhö caây coái hoa quaû coù chuû giöõ gìn maø Tyø-kheo daáy taâm troäm caép ñònh laáy roài laøm taøn haïi chuùng, neáu ñuû soá quy ñònh, thì khoâng phaûi phaïm toäi Ba-daï-ñeà maø laø phaïm toäi Ba-la-di. - Taøn haïi caây coû phaïm Thaâu-lan-giaù: Neáu caây coái hoa quaû coù chuû giöõ gìn maø Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, laáy troäm chuùng, chöa ñuû soá quy ñònh thì khoâng phaûi toäi Ba-daï-ñeà maø laø toäi Thaâu-lan-giaù. - Taøn haïi caây coû phaïm Ba-daï-ñeà: Taøn haïi taát caû caây coû ñeàu phaïm toäi Ba-daï-ñeà.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 875

Coù tröôøng hôïp aên phi thôøi phaïm Ba-la-di. Coù tröôøng hôïp aên phi thôøi phaïm Thaâu-lan-giaù. Coù tröôøng hôïp aên phi thôøi phaïm Ba-daï-ñeà. - AÊn phi thôøi (khoâng ñuùng giôø) phaïm Ba-la-di: Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép laáy troäm thöùc aên cuûa ngöôøi khaùc roài aên phi thôøi, neáu ñuû soá quy ñònh thì khoâng phaûi phaïm Ba-daï-ñeà maø laø phaïm Ba-la-di. - AÊn phi thôøi phaïm Thaâu-lan-giaù: Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép laáy thöùc aên cuûa ngöôøi khaùc aên luùc phi thôøi maø chöa ñuû soá quy ñònh thì khoâng phaûi phaïm Ba-daï-ñeà maø laø phaïm Thaâu-lan-giaù. - AÊn phi thôøi phaïm Ba-daï-ñeà: Neáu Tyø-kheo nhaän thöùc aên hôïp phaùp nhöng aên luùc phi thôøi, thì phaïm Ba-daï-ñeà. Khoâng phaûi uoáng röôïu chæ phaïm Ba-daï-ñeà, maø coù tröôøng hôïp uoáng röôïu phaïm Ba-la-di. Coù tröôøng hôïp uoáng röôïu phaïm Thaâu-lan-giaù. Coù tröôøng hôïp uoáng röôïu phaïm Ba-daï-ñeà. - Tröôøng hôïp uoáng röôïu phaïm Ba-la-di: Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, laáy röôïu cuûa ngöôøi khaùc uoáng, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. - Tröôøng hôïp uoáng röôïu phaïm Thaâu-lan-giaù: Neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép laáy röôïu cuûa ngöôøi khaùc uoáng, chöa ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. - Tröôøng hôïp uoáng röôïu phaïm Ba-daï-ñeà: Neáu Tyø-kheo nhaän ñöôïc röôïu hôïp phaùp maø uoáng thì phaïm toäi Ba-daï-ñeà. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép xuùc chaïm vaøo caùc vaät baát ñònh sai bieät thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø caùc vaät baát ñònh sai bieät. 4. Töôøng vaùch sai bieät: Chuoàng voi, chuoàng ngöïa, chuoàng laïc ñaø, chuoàng löøa, boø, deâ, vöôøn rau, vöôøn caûi, vöôøn döa, vöôøn mía v.v... Neáu

Tyø-kheo daáy taâm troäm caép baét voi cuûa ngöôøi ta, voi dôõ leân moät chaân cho ñeán boán chaân, ra tôùi cöûa chuoàng, nhöng thaân noù chöa ra khoûi cöûa thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù, khi thaân ra khoûi cöûa thì phaïm toäi Ba-la-di. Keå caû caùc con vaät khaùc kia cuõng theá. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép baét deâ cuûa ngöôøi ta, deâ sôï boû chaïy, beøn noåi giaän ñaùnh cheát thì phaïm toäi Ba-daï-ñeà. Neáu Tyø-kheo caét thòt noù neùm ra ngoaøi haøng raøo thì chöa phaïm Ba- la-di, nhöng khi mình ra khoûi haøng raøo, roài mang thòt rôøi khoûi khu vöïc ñoù ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc trôû laïi trong chuoàng, aên thòt, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi

Ba-la-di. Neáu hai Tyø-kheo ñi baét troäm deâ, moät ngöôøi ôû ngoaøi raøo, moät ngöôøi ôû trong raøo, ngöôøi ôû trong caét thòt neùm ra ngoaøi raøo, thì chöa phaïm Ba- la-di. Neáu ngöôøi aáy ra ngoaøi, mang thòt rôøi khoûi khu vöïc ñoù, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép ñi nhoå caûi troäm, neáu nhoå moät caây maø ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu chöa ñuû, thì khi nhoå, cöù moãi caây phaïm moãi toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu nhoå chaát laïi moät ñoáng, thì chöa phaïm Ba-la-di, nhöng khi mang ra khoûi vöôøn thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu nhoå nhöõng goác lôùn khoâng theå mang ñi ñöôïc, duø keùo ñi hôi xa, cuõng chöa phaïm Ba-la-di. Neáu ñaõ rôøi khoûi ñaùm ñaát, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Taát caû caùc thöù rau cho ñeán döa cuõng nhö theá. Neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép, chaët troäm mía cuûa ngöôøi, aên ñuùng thôøi, duø moät caây maø ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu chöa ñuû soá quy ñònh, thì cöù moãi caây phaïm moãi toäi Thaâu-lan- giaù. Neáu chaët vöùt ra ngoaøi haøng raøo thì chöa phaïm Ba-la-di, maø phaïm Ba-daï-ñeà. Neáu ra khoûi vöôøn, mang ñi, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la- di. Neáu Tyø-kheo coù taâm troäm caép, laïi xaûo traù laáy mía buoäc döôùi goùt chaân keùo ñi, duø ñi hôi xa, vaãn chöa phaïm Ba-la-di. Neáu rôøi khoûi khu ñaát, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo ôû trong vöôøn chaët mía vöùt ra cho Tyø-kheo ôû ngoaøi vöôøn, thì chöa phaïm Ba-la-di. Neáu ngöôøi aáy ra roài vaùc mía rôøi khoûi khu vöôøn, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu luùc Tyø-kheo vaùc mía ñi, tuy chaïm vaøo caây vaø laù mía, nhöng chöa rôøi khoûi vöôøn, thì chöa phaïm Ba-la-di. Sau khi ñaõ rôøi khoûi vöôøn, thì phaïm Ba-la-di. Toùm laïi, neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, chaïm vaøo caùc vaät keå treân, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 5. Loàng sai bieät: Ñoù laø caùc gioáng chim nhö Oanh vuõ v.v... caùc

gioáng thuù nhö sö töû v.v... Neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép, khi laáy troäm chæ muoán troäm chim khoâng muoán troäm loàng, nhöng sôï ngöôøi ta phaùt giaùc neân xaùch caû loàng ñi, thì chöa phaïm Ba-la-di. Neáu boû loàng laïi baét chim ñi, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu muoán troäm loàng, khoâng troäm chim, nhöng sôï ngöôøi ta bieát neân ñem caû chim ñi, thì chöa phaïm Ba-la-di. Neáu

thaû chim ra, xaùch loàng ñi, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba- la-di. Neáu muoán laáy troäm caû loàng vaø chim ñi, khi mang ñi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, khi tay coøn ñang baét chim trong loàng, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi moät chaân chim ra khoûi loàng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Khi hai chaân ra khoûi loàng maø caùnh, ñuoâi chöa ra khoûi mieäng loàng thì chöa phaïm toäi Ba-la-di. Khi hoaøn toaøn rôøi khoûi loàng, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la- di. Neáu Tyø-kheo baét troäm sö töû maø tay coøn ôû trong chuoàng thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu keùo ra ñöôïc moät chaân (sö töû) thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Nhöng khi boán chaân ra khoûi chuoàng maø ñuoâi chöa ra khoûi, thì chöa phaïm Ba-la-di. Neáu hoaøn toaøn ra khoûi, thì phaïm toäi Ba-la-di. Taát caû caùc loaøi thuù khaùc cuõng nhö vaäy. Toùm laïi, neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép chaïm vaøo caùc vaät ôû trong loàng sai bieät nhö vaäy, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 6. Kyù gôûi sai bieät: Neáu Hoøa thöôïng, thaày, ñeä töû baïn höõu gôûi vaät nhôø ai ñoù giöõ giuùp, nhö baùt, y vaø caùc vaät khaùc, maø ngöôøi nhaän suy nghó: “Ngöôøi gôûi ñaõ ñi xa, maø vaät gôûi khoâng bieát thöù gì, vaäy vaät naøy ta phaûi xöû duïng”, beøn sinh taâm troäm caép laáy vaät ñoù, töø döôùi ñaát ñeå leân ñaàu goái, töø ñaàu goái ñaët xuoáng ñaát, töø vai traùi ñaët leân vai phaûi, cho ñeán töø ñaàu ñeå leân vai, moãi moãi söï di ñoäng, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo nhaän gôûi gaám roài, beøn ñi qua soâng, hoaëc loäi qua ao, hoaëc qua choã nöôùc xoaùy, hoaëc gaëp möa, sôï öôùt neân môû ra xem, thaáy y aáy ñeïp, lieàn suy nghó: “Ngöôøi gôûi aáy ñaõ ñi xa, ngöôøi hieän tieàn khoâng

bieát, vaät naøy ta neân söû duïng”. Beøn sinh taâm troäm caép laáy vaät aáy, töø ñaát ñeå leân ñaàu goái, töø ñaàu goái ñaët xuoáng ñaát, töø vai traùi ñaët qua vai phaûi, hoaëc töø vai ñeå leân ñaàu, moãi moãi söï di ñoäng, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Vò Tyø-kheo nhaän kyù gôûi ñang ñi treân ñöôøng, thaáy vò Tyø-kheo khaùc töø choã ôû tröôùc kia ñeán, lieàn hoûi Tyø-kheo aáy: “Tröôûng laõo töø nôi naøo ñeán vaäy?”. Ñaùp: “Töø choã noï ñeán”. Hoûi: “Bieát vò Tyø-kheo kia chaêng?”. Ñaùp: “Bieát”. Lieàn hoûi: “Vò Tyø-kheo aáy coù bình an khoâng?”. Ñaùp: “Cheát” hoaëc “Ñaõ nhaäp Nieát-baøn”. Neáu theá, thì caùc y phuïc vaø vaät duïng aáy phaûi thuoäc veà hieän tieàn Taêng. Nhöng neáu vò Tyø-kheo nhaän vaät kyù gôûi bieát phaùp maø gian traù, lieàn suy nghó: “Toäi gì maø ta chia cho vò Tyø-kheo naøy”, lieàn im laëng boû vò Tyø-kheo aáy, ñi tôùi choã khuaát khoâng theå nghe thaáy, roài noùi: “Vò Tyø-kheo moã giaùp kia ñaõ quaù coá, ñaõ nhaäp Nieát-baøn. Caùc y baùt vaø vaät duïng khaùc cuûa vò aáy neân chia cho Taêng chuùng hieän tieàn, nhöng hieän tieàn khoâng coù Taêng chuùng, neân toâi phaûi nhaän laáy”. Vò Tyø-kheo naøy duøng taâm gian traù ñeå ñoäc chieám caùc vaät ñoù, neân phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Hoaëc giaû, vò Tyø-kheo nhaän ñoà kyù gôûi muoán ñi thuyeàn qua soâng, boãng coù vò Tyø-kheo khaùc töø bôø kia ñi qua. Vò naøy hoûi vò aáy: “Thaày töø ñaâu ñeán?”. Ñaùp: “Töø choã aáy ñeán”. Laïi hoûi: “Coù bieát vò Tyø-kheo kia chaêng?”. Ñaùp: “Bieát”. Laïi

hoûi: “Vò Tyø-kheo aáy bình an chaêng?”. Ñaùp: “Ñaõ cheát, ñaõ nhaäp Nieát-baøn”. Baáy giôø, y phuïc vaø vaät duïng (cuûa Tyø-kheo quaù coá) phaûi thuoäc veà Taêng chuùng hieän tieàn, nhöng thaày Tyø-kheo naøy bieát phaùp maø gian traù, laøm yeát-ma ñeå ñoäc chieám y vaät, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Hoaëc vò Tyø-kheo nhaän ñoà kyù gôûi ñi thuyeàn ñeán giöõa soâng thì gaëp moät Tyø-kheo khaùc töø beân kia ñi laïi, thaày lieàn hoûi: “Tröôûng laõo töø ñaâu ñeán?” v.v... cho ñeán duøng taâm yeát-ma gian traù thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Hoaëc giaû thaày Tyø-kheo nhaän ñoà kyù gôûi ñeán bôø beân kia, xuoáng thuyeàn, lieàn gaëp moät Tyø-kheo khaùc saép leân thuyeàn v.v... cho ñeán duøng taâm yeát-ma gian traù thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Hoaëc Tyø-kheo nhaän ñoà kyù gôûi ñaõ leân khoûi bôø, gaëp moät Tyø-kheo

khaùc töø beân kia ñi laïi, lieàn hoûi: “Tröôûng laõo töø ñaâu ñeán?”. Ñaùp: “Töø nôi aáy ñeán” v.v... cho ñeán duøng taâm gian traù laøm pheùp yeát-ma thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Thaày Tyø-kheo aáy hoaëc suy nghó: “Hieän taïi thaáy coù nhieàu ngöôøi cuøng teân, vaäy phaûi laøm caùch naøo ñeán ñöôïc nôi aáy?”. Ñeán nôi aáy roài, lieàn hoûi vò Tyø-kheo kia coù ñöôïc bình an khoâng thì ñöôïc bieát, hoaëc ñaõ cheát, hoaëc ñaõ nhaäp Nieát-baøn. Khi aáy, y vaät ñöông nhieân thuoäc veà Taêng chuùng hieän tieàn. Thaày Tyø-kheo naøy tuy bieát phaùp, nhöng gian traù suy nghó: “Y aáy vì sao phaûi chia cho nhieàu ngöôøi?” Lieàn goïi rieâng thaày Tyø-kheo quen bieát ra ngoaøi giôùi tröôøng, baûo: “Thaày Tyø-kheo moã giaùp ñaõ quaù coá, ñaõ nhaäp Nieát-baøn, y baùt vaø caùc taïp vaät neân chia cho Taêng hieän tieàn, giôø ñaây hai chuùng ta laø ngöôøi hieän dieän, neân nhaän laáy”. Caùch nhaän aáy laø pheùp yeát-ma gian traù, neân phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu Tyø-kheo naøy suy nghó: “Tröôùc ñaây (vò aáy) baûo ta taëng y naøy cho thaùp, cho Taêng, maø nay thaày ñaõ maát, ñaõ nhaäp Nieát-baøn”, lieàn mang vaät aáy trôû veà laïi choã cuõ (truù xöù cuûa Tyø-kheo ñaõ maát), thì khoâng phaïm toäi. Ñoù goïi laø kyù gôûi sai bieät. Toùm laïi, neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép chaïm vaøo vaät kyù gôûi thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Cho ñeán dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 7. Taïp vaät sai bieät: Nhö ngöôøi chaên nuoâi, chaên caùc loaøi suùc vaät nhö: voi, ngöïa, boø, laïc ñaø, löøa, deâ v.v... - Voi: Voi coù nhieàu thöù, nhö voi toát, thuaàn döôõng, ñeïp ñeõ, khoûe maïnh, chaïy nhanh. Neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép baét laáy voi, leo leân cöôõi roài thuùc voi veà moät phöông naøo ñoù nhö phöông Ñoâng, nhöng voi noåi khuøng chaïy veà phöông Nam, Taây, Baéc thì chöa phaïm Ba-la-di. Hoaëc muoán daét voi veà phöông Nam, nhöng voi phaùt khuøng chaïy veà phöông Taây, Baéc, Ñoâng, thì chöa phaïm Ba-la-di; hoaëc veà phöông Taây, Baéc cuõng theá. Nhöng neáu muoán daét troäm voi veà phöông Ñoâng maø voi ñi veà phöông Ñoâng, thì phaïm Ba-la-di; phöông Nam, Taây, Baéc cuõng theá. Neáu luùc ñaàu khoâng ñònh phöông höôùng, tuøy nôi maø ñi, thì khi voi dôõ leân ñuû boán chaân, phaïm toäi Ba-la-di. - Ngöïa: Ngöïa coù nhieàu loaïi, coù loaøi thuaàn döôõng, saéc ñeïp, chaïy nhanh. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, baét con ngöïa aáy, roài leo leân ngöïa thuùc veà phöông Ñoâng, nhöng ngöïa noåi cuoàng chaïy veà phöông Nam, Taây, Baéc thì chöa phaïm Ba-la-di.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 880

Cuõng vaäy, caùc phöông Nam, Taây, Baéc kia cuõng theá, ngöïa tuøy phöông ñi nhö treân ñaõ noùi. Neáu khoâng ñònh phöông höôùng, tuøy choã maø ñi, thì khi ngöïa ñaõ dôõ leân caû boán chaân, phaïm Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo troäm con ngöïa toát, cöôõi chaïy, roài chuû ngöïa hay ñöôïc, leân ngöïa ñuoåi theo, nhöng chuû chöa cho laø ñaõ maát ngöïa, Tyø-kheo khoâng nghó laø mình ñaõ ñöôïc, thì chöa phaïm Ba-la-di. Neáu chuû ngöïa nghó laø ñaõ maát ngöïa, Tyø-kheo töôûng laø ñaõ ñöôïc ngöïa, thì phaïm Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, duøng moài hoaëc coû nhöû ngöïa ngöôøi ta ñem ñeán choã khoâng thaáy, khoâng ghe ñöôïc nöõa, thì phaïm toäi Ba-la-di. - Boø: Boø coù nhieàu loaïi, coù loaïi thuaàn döôõng, loâng mòn, saéc ñeïp, chaïy nhanh. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, caàm roi ñuoåi boø veà phöông Ñoâng, phaïm vaø khoâng phaïm nhö ñaõ noùi trong tröôøng hôïp voi. Cho ñeán, neáu chuû boø hay ñöôïc, ñuoåi theo, maø chuû khoâng nghó laø ñaõ maát boø, Tyø-kheo cuõng khoâng nghó laø ñaõ ñöôïc, thì chöa phaïm Ba-la-di. Nhöng neáu chuû boø nghó laø ñaõ maát, Tyø-kheo nghó mình ñaõ ñöôïc, thì phaïm Ba-la-di. Neáu khôûi taâm troäm caép duøng moài hay coû nhöû boø ngöôøi ta daét ñi, hoaëc duøng daây daøi buoäc daét tôùi choã khoâng coøn ai troâng thaáy nöõa, thì phaïm Ba-la-di. Tröôøng hôïp troäm laïc ñaø, löøa, deâ cuõng nhö theá. Ñoù goïi laø taïp vaät sai bieät. Toùm laïi, neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, chaïm vaøo caùc vaät keå treân thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Cho ñeán rôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 8. Côø phöôùn sai bieät: Neáu taïi caùc nôi Phaät ñaûn sinh, ñaéc ñaïo, chuyeån phaùp luaân, choã A-nan môû ñaïi hoäi, La-haàu-la môû ñaïi hoäi, Ban-giaù-vu-saét môû ñaïi hoäi, ñöôïc trang caùc thöù nhö treo bieåu ngöõ, che loïng vaø caùc thöù linh quyù; neáu Tyø-kheo daáy taâm laáy troäm côø phöôùn, môû ñöôïc moät ñaàu daây thì chöa phaïm Ba-la-di. Khi môû caû hai ñaàu, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép noùi gaït laø mình ñi treo côø phöôùn caùc nôi thì chöa phaïm Ba-la-di. Khi laáy roài mang ñi luoân, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo laáy troäm voøng hoa, môùi môû moät ñaàu thì chöa phaïm Ba-la-di. Khi môû caû hai ñaàu xong, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm Ba-la-di.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 881

Neáu hai Tyø-kheo cuøng ñi laáy troäm côø phöôùn trong choã toái khoâng thaáy nhau, moãi ngöôøi môû moät ñaàu cuoán laïi, gaëp nhau ôû choã giöõa, lieàn hoûi: “OÂng laø ai?”. Ngöôøi nghe hoûi hoaûng sôï boû côø phöôùn maø chaïy, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu hai Tyø-kheo ñuïng ñoä, hoûi nhau, moãi ngöôøi ñeàu noùi mình laáy troäm côø phöôùn, roài laáy mang ñi, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu nhieàu laù côø coù nhieàu maøu cuøng coät moät daây naëng neà, moãi ngöôøi môû moät ñaàu rôi xuoáng ñaát, nhöng vì naëng mang khoâng noåi, keùo leâ ñi, tuy xa choã cuõ, vaãn chöa phaïm toäi Ba-la-di. Khi ñaõ dôõ leân khoûi ñaát, caû hai ñeàu phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo naøy suy nghó: “Ñaây laø vaät trang trí thaùp maø laáy ñi, thì mang toäi naëng. Ta chæ caàn moät caùi hai maøu”. Roài laáy caùi aáy,

ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu nghó: “Ta chæ caàn nöûa maøu”, roài laáy caùi aáy, chöa ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba- la-di. Neáu hai Tyø-kheo laáy troäm côø trong choã toái, caû hai khoâng bieát nhau, moãi ngöôøi môû moät ñaàu cuoán laïi, ñeán choã giöõa gaëp nhau, beøn hoûi: “OÂng laø ai?”. Roài hoaûng sôï boû côø maø chaïy, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Moät Tyø-kheo khaùc buoåi saùng sôùm ñi nhieãu thaùp, thaáy côø aáy rôi xuoáng ñaát, lieàn khôûi taâm troäm caép laáy ñi, neáu ñuû soá quy ñònh, thì phaïm Ba-la-di. Coù ngöôøi duøng baûy thöù baùu trang trí cuùng döôøng caây Boà-ñeà nhö: vaøng, baïc, chaân chaâu, caùc laù côø hoa daây vaøng, kim tuyeán, moùc vaøng, linh treo, aùnh vaøng röïc rôõ caû nuùi. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép, laáy caùc vaät aáy, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Laïi nöõa, caùc thaùp cuûa ngoaïi ñaïo cuõng coù caùc thöù luïa laø röïc rôõ cuùng döôøng. Neáu Tyø-kheo duøng taâm troäm caép ñeå laáy, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu gioù thoåi laøm rôi (caùc vaät kia) xuoáng ñaát, (maø Tyø-kheo) bieát ñoù laø caùc vaät cuùng döôøng cuûa thaùp, thì khoâng neân laáy. Neáu bò gioù thoåi bay xa buïi baëm vaáy baån, mình töôûng laø vaät phaán taûo (vöùt boû) maø laáy, thì khoâng coù toäi. Hoaëc trong thieân töï (chuøa thôø trôøi) coù caùc y vaät, Tyø-kheo daáy taâm troäm caép ñeå laáy, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu (caùc vaät aáy) bò gioù thoåi bay xa, buïi baëm vaáy baån, mình töôûng laø ñoà boû maø laáy, thì khoâng coù toäi. Ñoù goïi laø côø phöôùn sai bieät. Toùm laïi, neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép chaïm vaøo caùc thöù côø

phöôùn sai bieät aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 9. Töôùng sai bieät: Neáu coù nhaø tröôûng giaû ñeå y phuïc, chuoãi anh laïc böøa baõi chöa thu caát, khi aáy Tyø-kheo daãn Sa-di ñeán nhaø, troâng thaáy roài sinh taâm troäm caép, laáy y vaät ñoù boû vaøo trong xaùch, baûo Sa-di mang ñi, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi Sa-di ñem ñi khoûi phaïm vi nhaø, thì (Tyø-kheo) phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu (Tyø-kheo) nghó mình ñaõ ñöôïc, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu khi aáy chuû nhaân phaùt hieän, lieàn hoûi Tyø-kheo: “Tröôûng laõo laøm gì theá?”. Ñaùp: “Laõo gia, toâi sôø thöû ñoù maø”, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu Tyø-kheo baûo ngöôøi theá tuïc mang ñi, thì cuõng phaïm toäi nhö treân ñaõ noùi. Nhö tröôøng hôïp daãn deâ loâng daøi ñi cuõng theá. Neáu Tyø-kheo vaøo nhaø tröôûng giaû, deâ con thaáy saéc y cuûa Tyø-kheo töôûng laø meï noù, noù beøn chaïy tôùi, thì Tyø-kheo phaûi ñuoåi noù trôû laïi, nhöôïc baèng duøng moài hay coû nhöû noù chaïy theo, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi daãn noù ñi chöa khoûi ranh giôùi, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Khi ra khoûi ranh giôùi thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu trong luùc thoï trai, Tyø-kheo sinh taâm troäm caép, boû cheùn, thìa vaøo trong baùt mình, roài baûo ñeä töû mang ñi thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi ñeä töû ra khoûi ranh giôùi thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu nghó laø mình ñaõ ñöôïc, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo ñeä töû bieát ñöôïc, lieàn hoûi: “Tröôûng laõo laøm gì theá?”. Ñaùp: “Ta ñuøa ñaáy maø”, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu Tyø-kheo cuøng vôùi khaùch buoân ñi

ñöôøng, giöõa ñöôøng laïi gaëp moät ñoaøn khaùch buoân töø beân kia ñi laïi. Roài hai ñoaøn cuøng nghæ moät choã. Nöûa ñeâm, Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép, ñem xe cuûa ngöôøi naøy ñoåi xe cuûa ngöôøi khaùc, ñem ñaøn oâng cuûa ngöôøi naøy hoaùn vò ñaøn oâng cuûa ngöôøi kia, ñem phuï nöõ cuûa ngöôøi naøy hoaùn vò phuï nöõ cuûa ngöôøi kia, ñem treû con cuûa ngöôøi naøy hoaùn vò treû con cuûa ngöôøi kia, muoán hai ñoaøn khaùch mang ñi laãn loän. Khi laøm nhö vaäy, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi hoï rôøi khoûi ranh giôùi choã taïm truù, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu nghó laø mình ñaõ ñöôïc, thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù goïi laø töôùng traïng sai bieät cuûa vaät. Toùm laïi, neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép, chaïm vaøo caùc töôùng sai bieät cuûa vaät thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni.

Neáu di ñoäng chuùng, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 10. Caây coïc sai bieät: Caùc nôi nhö choã Phaät ñaûn sinh, choã Phaät thaønh ñaïo, choã chuyeån phaùp luaân, choã A-nan môû ñaïi hoäi, choã La-haàu-la môû ñaïi hoäi, choã Ban-giaù-vu-saét ñaïi hoäi, coù caùc vaät trang trí ñeïp ñeõ taïi caùc tinh xaù, caùc côø loïng nhieàu maøu saéc treo treân caùc caây coïc ñoù ñaây, caùc loaïi chaâu baùu treo treân caùc caây coïc v.v... neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép ñònh laáy caùc baùu vaät treân caùc caây coïc aáy, ñöa tay laáy baùu vaät maø chöa gôõ khoûi daây buoäc vaøo coïc, thì chöa phaïm toäi Ba-la-di. Nhöng khi rôøi khoûi coïc thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu daây buoäc cöùng chaéc, khi laáy baùu vaät daây buoäc rôøi khoûi caây coïc, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu muoán laáy troäm caû coïc, thì khi tay chaïm vaøo seõ phaïm toäi Vieät- tyø-ni. Neáu laøm lay ñoäng caây coïc aáy thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu treân coïc treo caùc bình söõa, bình daàu, bình maät, hoaëc baùt, tô luïa maø Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép laáy bình söõa aáy, thì khi duøng tay dôõ leân, do daây meàm coïc thaúng, neân tuy dôõ, chöa phaïm Ba-la-di. Khi taát caû rôøi khoûi coïc, thì phaïm Ba-la-di. Neáu daây cöùng chaéc coïc cong, tuy dôõ chöa phaïm Ba-la-di. Khi taát caû ñeàu rôøi khoûi coïc ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu daây cöùng chaéc maø coïc laïi thaúng, thì khi dôõ leân lieàn phaïm Ba-la- di. Neáu khoeùt cho luûng bình thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi roùt töø bình kia qua bình mình thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Khi ngöng roùt, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu khi ñang roùt maø boãng hoái haän, sôï phaïm toäi naëng, beøn truùt laïi vaøo trong bình thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Caùc bình daàu, bình maät kia cuõng theá. Neáu Tyø-kheo muoán laáy troäm baùt, khi duøng tay dôõ leân, do daây meàm coïc thaúng, neân duø dôõ vaãn chöa phaïm Ba-la-di. Khi baùt rôøi khoûi coïc thì phaïm Ba-la-di. Neáu daây cöùng chaéc maø coïc cong, thì duø dôõ vaãn chöa phaïm Ba-la- di. Khi rôøi khoûi coïc thì phaïm Ba-la-di. Neáu daây meàm truï cong, thì duø dôõ caàm vaãn chöa phaïm Ba-la-di. Khi rôøi khoûi coïc thì phaïm Ba-la-di.

Neáu daây cöùng chaéc, coïc thaúng, thì dôõ leân lieàn phaïm Ba-la-di. Neáu laáy troäm tô luïa thì cuõng gioáng nhö tröôøng hôïp ñaõ noùi ôû treân. Laïi nöõa, khi aên troäm tô luïa, neáu suy nghó: "Ta caàn moät ít luïa", roài leo leân coïc cuoán laáy luïa thì khi cuoán chöa xong chöa phaïm Ba-la-di. Khi ñaõ caét ñöùt luïa, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Khi Tyø-kheo cuoán laáy luïa, nhöng cuoán chöa xong, lieàn hoái haän, sôï phaïm toäi naëng, beøn ñeå laïi choã cuõ, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Ñoù goïi laø caây coïc sai bieät. Toùm laïi, neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép chaïm vaøo nhöõng caây coïc sai bieät, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu lay ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 11. Vöôøn sai bieät: Baáy giôø, coù moät tröôûng giaû thuoäc haøng ñaïi phuù, coù moät Tyø-kheo teân Caâu-loâ thöôøng vaøo ra nhaø oâng. Gia ñình oâng, cha meï anh em thöôøng soáng chung moät nhaø, nhöng khi cha meï cheát thì trong nhaø baát hoøa, ngöôøi em muoán chia gia taøi maø ngöôøi anh khoâng baèng loøng, muoán soáng chung cho coù tình nghóa. Ngöôøi em ñoøi chia gia taøi maõi, ngöôøi anh baát ñaéc dó phaûi ñoàng yù. Theá roài hoï baøn baïc: "Ai coù theå chia ñöôïc?", vaø cuøng nhau nhaát trí laø chæ coù thaày Caâu-loâ, vì khi cha meï coøn soáng, cuùng döôøng thaày raát troïng haäu, trong nhaø coù gì hay khoâng thaày bieát raát roõ. Luùc aáy, ngöôøi em gian manh lieàn ñeán Caâu-loâ leã baùi roài thöa: "Thöa thaày, thaày ñöôïc cha meï toâi toân troïng, anh em toâi kính meán, trong nhaø coù gì hay khoâng thaày ñeàu bieát roõ. Khi cha meï coøn sinh tieàn, anh em soáng vôùi nhau, nay cha meï ñaõ qua ñôøi, trong nhaø baát hoøa, muoán chia gia taøi, neân toâi ñeán ñaây thöa vôùi thaày, sau khi ôû rieâng toâi seõ cuùng döôøng thaày, vaø seõ töï nuoâi soáng vôùi nhöõng vaät cuùng döôøng coøn laïi, mong khi chia gia taøi, thaày daønh phaàn toát cho toâi". Neáu Tyø-kheo nhaän lôøi ngöôøi aáy, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi giöõ laïi vaät toát thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Khi ñaõ chia vaät duïng xong, thì phaïm toäi Ba-la-di. Luùc saép chia vaät duïng, Tyø-kheo hoûi: "Neân chia vaät gì tröôùc heát?". Chuû nhaân ñaùp: "Tröôùc heát chia loaøi hai chaân vaø boán chaân". Tyø-kheo lieàn chia loaøi hai chaân tröôùc. Trong haøng noâ tyø nhöõng ngöôøi giaø caû khoù sai baûo, khoâng tin caäy ñöôïc chia thaønh moät phaàn, coøn nhöõng ngöôøi trai treû, khoâng beänh, deã sai baûo, tin caäy ñöôïc chia thaønh moät phaàn. Khi chia loaøi boán chaân thì trong ñaøn boø nhöõng con giaø nua maát söùc, xaáu xí, khoù duøng, khoâng sinh saûn, ít söõa, hoaëc coù söõa maø khoâng vaét ñöôïc, chia thaønh moät phaàn, coøn nhöõng con raêng nhoû, maäp maïp, lanh leï, deã söû duïng, maén

ñeû, nhieàu söõa, hieàn laønh, deã daïy, chia thaønh moät phaàn. Khi chia phoøng xaù thì xeáp caùc loaïi cuõ kyõ, muïc naùt, thaønh moät phaàn, coøn nhöõng ngoâi nhaø môùi ñeïp ñeõ, xeáp thaønh moät phaàn. Veà laàu gaùc, haøng quaùn cuõng nhö theá. Cho ñeán chia ruoäng thì xeáp nhöõng ñaùm caèn coãi, ñaát xaáu thaønh moät phaàn, nhöõng ñaùm phì nhieâu, ñaát toát thaønh moät phaàn. Trong vöôøn, nhöõng choã ñaát cheát, ít hoa traùi chia thaønh moät phaàn, coøn choã ñaát toát, hoa traùi sum seâ chia thaønh moät phaàn. Laïi saép chia luùa thoùc, vaøng baïc, cuûa caûi. Baáy giôø,

ngöôøi anh noùi vôùi Tyø-kheo: “Thaày laø ngöôøi maø cha meï toâi kính meán, anh em toâi toân troïng, vì sao chia cuûa laïi chia nhö theá?”. Thaày aáy beøn suy nghó laïi veà Phaät daïy: “Neáu Tyø-kheo ñem caùi taâm nhö theá maø chia cuûa cho ngöôøi ta, thì duø chuû khoâng ñoàng yù nhaän phaàn, cuõng phaïm toäi Vieät-tyø-ni”. Khi Caâu-loâ trôû veà roài, hai anh em ngöôøi aáy beøn baøn baïc: “Vaäy thì ai laø ngöôøi maø cha meï kính troïng, laø baäc kyø cöïu Ñaïi ñöùc bieát trong nhaø coù gì hay khoâng coù, ñeå nhôø hoï chia cuûa? Neáu khoâng chia nhanh, sôï Vua nghe ñöôïc hoaëc coù theå ñaùnh thueá ñoaït maát”. Hoï nghó laïi thì thaáy Caâu-loâ khoâng coù loãi, neân anh em baøn nhau môøi Caâu-loâ chia gia taøi trôû laïi. Theá roài, hoï ñi ñeán Caâu-loâ, leã baùi thaêm hoûi, roài ngoài sang moät beân, baïch vôùi Caâu-loâ: “Thaày laø ngöôøi maø cha meï toâi kính troïng, trong nhaø coù gì hay khoâng thaày ñeàu bieát, nay haõy vì chuùng toâi maø chia giuùp gia taøi naøy”. Luùc aáy, Caâu-loâ töùc giaän, vì tröôùc ñoù hoï khoâng chòu nhaän söï phaân chia, neân baûo: “Anh em ngöôi baïc nghóa, ña nghi, baát tín, ai coøn nhaãn naïi ñeå chia gia taøi cho boïn ngöôi nöõa?”. Anh em hoï lieàn thöa: “Tröôùc ñaây vì chuùng toâi boàng boät neân caûm thaáy hoå theïn vôùi thaày, trong nhaø cuûa caûi nhieàu ít thaày ñeàu bieát roõ, nay xin thaày haõy chia giuùp taøi saûn naøy. Neáu ñeå quan thueá bieát ñöôïc, e hoï ñaùnh thueá cöôùp maát, cho neân chuùng toâi muoán chia cho nhanh”. Tyø-kheo hoûi laïi: “Caùc ngöôi nhaát ñònh muoán nhôø ta chia sao?”. Ñaùp: “Ñuùng theá thöa thaày”. Tyø-kheo aáy lieàn baûo: “Neáu ñaõ nhaát quyeát thì phaûi cam keát, sau khi chia cuûa, ñöôïc phaàn lieàn nhaän, khoâng ai ñöôïc noùi gì nöõa, thì ta môùi chia cho caùc ngöôi”. Hoï ñoàng thanh ñaùp: “Xin vaâng lôøi daïy, khoâng daùm traùi lôøi nöõa”. Thaày Tyø-kheo aáy khi ñaõ nhaän lôøi thænh caàu cuûa hoï phaûi chia phaàn baèng nhau. Khi chia ruoäng phaûi duøng daây caêng ra ño ñaát, neáu ñem taâm thieân vò maø ño ñaát thì duø cheânh leäch nhau moät buoäi luùa, Tyø-kheo naøy lieàn phaïm toäi Ba-la-di. Vì ñaát voán laø vaät voâ giaù. Ñoù goïi laø vöôøn (ñaát) sai bieät.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 886

Toùm laïi, neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép chaïm vaøo caùc vöôøn sai bieät naøy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Cho ñeán ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 12. AÊn troäm sai bieät: Coù caùc Tyø-kheo ñang ñi ñöôøng bò ñaùm cöôùp cöôùp cuûa, nhöng giaëc cöôùp ít, Tyø-kheo ñoâng. Luùc aáy, caùc Tyø-kheo beøn baûo nhau: “Nay ñaùm cöôùp ít maø chuùng ta ñoâng, ta phaûi hôïp nhau laáy laïi vaät ñaõ maát”, beøn cuøng nhau caàm gaïch, ñaù, ñuoåi theo ñaùm cöôùp aáy maø maéng lôùn: “Quaân troäm cöôùp teä aùc toäi loãi kia! Chuùng ta ñaõ töï mình caïo boû raâu toùc, caùc ngöôi töôûng ta caét boû luoân caû tay roài chaêng?”. Luùc aáy, ñaùm cöôùp lieàn vöùt y baùt, tìm ñöôøng taåu thoaùt. Neáu caùc Tyø-kheo aáy chöa nghó laø mình ñaõ maát cuûa, roài laáy laïi vaät cuõ thì khoâng coù toäi. Neáu nghó laø mình ñaõ maát, roài laáy laïi vaät aáy, töùc laø keû cöôùp laáy ñoà cuûa keû cöôùp, heã ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Coù caùc Tyø-kheo ñang ñi ñöôøng bò giaëc cöôùp cöôùp ñoaït. Caùc Tyø- kheo maát y baùt roài, vaøo nuùp trong röøng, ñaùm cöôùp suy nghó: “Nhoùm cuûa chuùng ta ñoâng maø vaät naøy thì ít, chia nhau sao ñuû? Ta phaûi tìm

theâm chuùt ít nöõa". Lieàn ñem y baùt caát giaáu moät choã, roài cöôùp cuûa nhöõng ngöôøi ñang ñi ñöôøng khaùc. Khi aáy, caùc Tyø-kheo thaáy ñöôïc caùc vaät chuùng caát giaáu, rình chôø ñaùm cöôùp ñi khoûi, beøn laáy laïi y baùt. Neáu caùc Tyø-kheo aáy tröôùc ñoù khoâng nghó laø mình ñaõ maát cuûa, roài laáy laïi vaät cuõ, thì khoâng coù toäi. Neáu nghó laø ñaõ maát thì khoâng neân laáy. Neáu laáy töùc laø ñi cöôùp ñoà cuûa keû cöôùp, heã ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Laïi coù Tyø-kheo ñi ñöôøng bò ñaùm cöôùp cöôùp ñoaït y baùt cuûa Tyø- kheo, roài thuaän ñöôøng ñi tieáp. Khi aáy, Tyø-kheo troâng chöøng xem chuùng ñi ñaâu, roài theo saùt chuùng khoâng ngöøng. Ñeán moät laøng kia, ñaùm cöôùp lieàn chia ñoà vaät. Tyø-kheo beøn noùi vôùi chuùng: "Caùc laõo tröôïng! Toâi laø ngöôøi xuaát gia, xin cuûa ngöôøi khaùc ñeå nuoâi soáng. Caùc vò coù theå xin y baùt cuûa toâi, nhöng caùc vò ñaâu coù duøng y baùt naøy laøm gì?". Neáu Tyø-kheo noùi nhö theá maø ñoøi laïi ñöôïc, thì khoâng coù toäi. Neáu ñaùm cöôùp maéng: "Naøy keû Sa-moân teä aùc! Ta ñònh xin caû tính maïng cuûa ngöôi. Sao ngöôi coøn daùm tôùi ñaây mong ñoøi laïi y baùt?". Tyø-kheo suy nghó: "ÔÛ ñaây gaàn laøng xoùm, ñaùm cöôùp naøy aét khoâng daùm haïi ta, ta phaûi doïa chuùng". Lieàn noùi vôùi ñaùm cöôùp: "Caùc ngöôi töôûng ta khoâng coù ai che chôû sao? Ta seõ taâu vôùi Vua vaø caùc quan Ñaïi thaàn bieát caùc ngöôi laø ñaùm cöôùp". Neáu ñe doïa chuùng maø ñöôïc, thì khoâng coù toäi. Neáu quaân cöôùp noåi giaän noùi: "Ta nhaát ñònh khoâng cho, ngöôi muoán ñi thöa tuøy yù", maø Tyø-kheo trình baùo vôùi xaõ tröôûng, roài oâng ta baét ñaùm

cöôùp hoaëc troùi, hoaëc gieát, thì khoâng neân baùo. Neáu baùo vôùi xaõ tröôûng tìm phöông tieän khuyeán duï hoï maø ñöôïc laïi y baùt, thì khoâng coù toäi. Laïi coù thaày Tyø-kheo coù nhieàu y baùt, nuoâi ñeä töû ñoâng ñuùc, maø ñeä töû cuûa thaày thì khoâng tu giôùi haïnh, neân hoï nghó nhö sau: "Haõy ñeán phoøng cuûa thaày Hoøa thöôïng laáy troäm caùc y baùt. Y baùt cuûa toâi cuõng ñeå trong phoøng cuûa thaày". Beøn heïn nhau: "Neáu oâng ñöôïc y baùt thì chia cho toâi, neáu toâi ñöôïc cuõng chia cho oâng", roài vaøo trong phoøng, ñeán choã moùc y, laáy y cuûa Hoøa thöôïng ñem ñeå vaøo choã y cuûa mình. Neáu chöa rôøi khoûi moùc y cuõ, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu ñaõ laáy y cuûa thaày ra khoûi moùc y, ñem ñeå vaøo choã y cuûa mình, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu y cuûa thaày coøn vöôùng ôû moùc y, hoaëc laø daây tô chöa rôøi khoûi moùc y thì chöa phaïm toäi Ba-la-di, khi taát caû ñeàu rôøi khoûi moùc y, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu thaày Hoøa thöôïng nghi ñeä töû coù theå laáy troäm y baùt cuûa mình, beøn laáy y baùt ñoù ñem caát moät choã khaùc. Ngöôøi ñeä töû beøn vaøo trong phoøng toái aên troäm nhaàm y baùt cuûa mình, khi ra ngoaøi khoâng phaân bieät ñöôïc. Neáu trong nöûa soá y ñoù maø ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Coù moät Tyø-kheo Ma-ha-la (baùn theá xuaát gia), ñaõ xuaát gia maø khoâng kheùo giöõ giôùi haïnh, neân coù moät Tyø-kheo khaùc ruû: "Tröôûng laõo! Chuùng ta haõy ñi aên troäm". Ma-ha-la ñaùp: "Luùc coøn ôû nhaø, toâi khoâng laøm keû troäm, nay ñaõ xuaát gia leõ naøo laïi laøm keû troäm?". Tyø-kheo kia noùi: "Thaày khoâng muoán aên troäm thì chæ caàn giöõ cöûa, toâi seõ chia phaàn cho thaày". Ma-ha-la suy nghó: "Ta khoâng aên troäm maø ñöôïc chia phaàn baèng nhau,

vì sao khoâng ñi", beøn ñaùp: "Ñöôïc". Theá roài hai ngöôøi cuøng ñi. Ma-ha-la giöõ cöûa, thaày Tyø-kheo kia vaøo nhaø aên troäm ñoà ñaïc. Luùc chaïm vaøo ñoà ñaïc, thì caû hai cuøng phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi di ñoäng ñoà ñaïc thì caû hai phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì caû hai phaïm toäi Ba-la- di. Neáu coù Tyø-kheo khaùch ñeán, roài nghæ taïi phoøng aên, hoaëc taïi phoøng toïa thieàn, ñeán saùng sôùm ra ñi, beøn queân y baùt vaø caùc vaät khaùc. Baáy giôø, Tyø-kheo tri khaùch (Ma-ma-ñeá) ñi tuaàn haønh caùc phoøng oác ñeå xem Tyø- kheo khaùch kia ñi hay chöa, boãng thaáy y baùt lieàn sinh taâm troäm caép, laáy y baùt dôøi sang moät choã khaùc (caát giaáu), thì phaïm toäi Ba-la-di.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 888

Laïi coù Tyø-kheo khaùc ñeán troâng thaáy y baùt cuõng sinh taâm troäm caép, lieàn laáy dôøi moät choã khaùc caát giaáu, cuõng phaïm Ba-la-di. Laïi moät ngöôøi thöù ba ñeán troâng thaáy laïi sinh taâm troäm caép, ñem caát giaáu moät choã khaùc nöõa, cuõng phaïm Ba-la-di. Tuøy soá ngöôøi nhieàu ít khôûi taâm troäm caép di chuyeån (caùc vaät aáy), taát caû ñeàu phaïm toäi Ba-la-di. Nhöng neáu ngöôøi chuû y vaät khi ñaõ ñi xa boãng nhôù laïi, beøn quay veà choã taïm truù, nhaän laïi ñöôïc y vaät, thì khoâng coù toäi. Coù Tyø-kheo queân y baùt, Tyø-kheo khaùc thaáy, lieàn sinh taâm troäm caép, nhöng khoâng töï tay laáy maø khieán Tyø-kheo thò giaû (Ma-ha-la) laáy. Tyø-kheo thò giaû töôûng laø y baùt cuûa thaày aáy beøn caàm laáy. Khi chaïm vaøo y baùt thì Tyø-kheo coù taâm troäm caép kia phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi di ñoäng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Khi dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Coøn Tyø-kheo thò giaû vì khoâng coù taâm troäm caép, neân caû ba luùc ñeàu khoâng coù toäi. Neáu vò kia ban ñaàu baûo thò giaû laáy y baùt roài seõ chia phaàn, maø thò giaû sinh taâm troäm caép chaïm vaøo thì ngay luùc aáy caû hai ñeàu phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Khi di ñoäng, caû hai phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì caû hai phaïm toäi Ba-la- di. Neáu thò giaû thaáy roài, suy nghó: "Vieäc gì phaûi chia phaàn cho oâng aáy? Ta haõy ñoäc chieám", roài laáy ñi thì phaïm toäi Ba-la-di. Coøn vò Tyø-kheo kia phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu Tyø-kheo muoán laøm thaùp Phaät maø khoâng coù vaät lieäu, trong khi chuùng Taêng coù vaät lieäu, lieàn suy nghó: "Trôøi ngöôøi sôû dó cuùng döôøng chuùng Taêng laø ñeàu mong aân Phaät, cuùng döôøng Phaät töùc laø cuùng döôøng chuùng Taêng", beøn ñem vaät cuûa chuùng Taêng söûa chöõa thaùp, thì Tyø-kheo kieán thieát aáy phaïm toäi Ba-la-di. Neáu thaùp coù vaät lieäu maø chuùng Taêng khoâng coù, lieàn suy nghó: "Cuùng döôøng Taêng thì Phaät cuõng coù trong ñoù", lieàn ñem vaät cuûa thaùp cuùng döôøng chuùng Taêng, thì vò Tyø-kheo kieán thieát naøy phaïm toäi Ba-la-di. Neáu thaùp khoâng coù vaät lieäu maø chuùng Taêng coù vaät lieäu thì ñöôïc pheùp möôïn duøng, nhöng phaûi laøm bieân baûn ghi roõ: Luùc naøo möôïn duøng, luùc naøo traû laïi; traùi laïi, neáu Taêng khoâng coù vaät lieäu maø thaùp coù vaät lieäu, thì ñöôïc pheùp möôïn duøng cuõng nhö theá. Khi baøn giao, thaày tri söï phaûi ñoïc bieân baûn baøn giao roõ raøng giöõa chuùng Taêng, neáu khoâng ñoïc bieân baûn, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Ñoù goïi laø möôïn duøng taïm.

Hai Tyø-kheo coù taøi vaät chung phaûi chia nhau, nhöng moät Tyø-kheo sinh taâm troäm caép ñoäc chieám, thì tröø ra phaàn cuûa thaày, phaàn kia ñuû soá quy ñònh seõ phaïm toäi Ba-la-di. Neáu thaày kia ñoàng yù, thì giöõ laáy khoâng coù toäi. Hoaëc suy nghó: "Nay toâi möôïn duøng, sau naøy seõ traû laïi", thì khoâng coù toäi. Coù hai Tyø-kheo chuyeân giaùo hoùa cuøng cam keát vôùi nhau: "Töø nay trôû ñi neáu toâi hoaëc thaày ñöôïc phaåm vaät thì phaûi chia hai". Nhöng sau ñoù, moät ngöôøi ñöôïc moät taám y ñeïp, beøn suy nghó: "Neáu sau naøy ñöôïc caùi khaùc chöa chaéc ñöôïc nhö theá naøy", lieàn noùi vôùi baïn: "Töø nay trôû ñi loäc cuûa ai thì thuoäc veà ngöôøi aáy. Neáu thaày ñöôïc thì thaày töï giöõ laáy, neáu toâi ñöôïc thì toâi töï giöõ laáy". Vì chieác y vöøa ñöôïc kia traùi vôùi cam keát, neân moät nöûa trong ñoù maø ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo naøy nhaän boá thí, chuù nguyeän xong roài, noùi vôùi thí chuû: "Haõy ñeå vaät naøy ôû choã oâng, sau naøy toâi seõ laáy", beøn noùi vôùi baïn: "Tröôûng laõo! Töø nay trôû ñi loäc cuûa ai thì ngöôøi aáy giöõ laáy. Neáu thaày ñöôïc thì thaày giöõ, neáu toâi ñöôïc thì toâi giöõ". Khi noùi lôøi aáy thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu Tyø-kheo naøy nghe coù ngöôøi kia ñònh boá thí y, lieàn noùi tröôùc vôùi baïn: "Tröôûng laõo! Töø nay trôû ñi loäc cuûa ai thì ngöôøi aáy giöõ laáy. Neáu toâi ñöôïc thì toâi giöõ, neáu thaày ñöôïc thì thaày giöõ". Khi noùi nhö theá thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Coù hai Tyø-kheo theo haïnh phaán taûo y, cuøng cam keát: "Töø nay trôû ñi neáu ñöôïc phaán taûo y, thì chuùng ta chia nhau". Luùc aáy moät Tyø-kheo ñöôïc y phaán taûo ñeïp, lieàn suy nghó: "Y naøy raát ñeïp, sau naøy neáu ñöôïc nöõa thì chöa chaéc ñöôïc nhö vaäy", beøn noùi vôùi baïn: "Tröôûng laõo! Töø nay trôû ñi loäc cuûa ai thì ngöôøi aáy giöõ laáy. Neáu thaày ñöôïc thì thaày giöõ, neáu toâi ñöôïc thì toâi giöõ". Vì Tyø-kheo naøy traùi lôøi cam keát tröôùc, neân trong nöûa phaàn y aáy maø ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo naøy ñöôïc y phaán taûo ñeïp maø khoâng mang veà, laïi ñem caát giaáu, laáy coû, gaïch phuû leân, roài trôû veà giaûi lôøi cam keát nhö treân ñaõ noùi, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu Tyø-kheo naøy thaáy y phaán taûo ñeïp nhöng khoâng laáy cuõng khoâng caát giaáu maø trôû veà giaûi lôøi cam keát nhö treân ñaõ noùi, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Caùc Tyø-kheo phaûi bieát vaät cuûa Taêng coù tröôøng hôïp neân cho, coù tröôøng hôïp khoâng neân cho. Theá naøo laø neân cho? Hoaëc laø vì toån haïi, hoaëc

laø vì lôïi ích. Theá naøo laø vì toån haïi? Coù boïn cöôùp ñeán chuøa ñoøi caùc thöùc aåm thöïc, neáu khoâng cho, thì chuùng coù theå ñoát chuøa cöôùp cuûa, neân duø khoâng ñaùng cho maø vì sôï chuùng gaây söï toån haïi, do ñoù, ta phaûi tuøy nghi cho chuùng nhieàu ít. Theá naøo laø vì lôïi ích? Khi söûa chöõa phoøng oác cuûa chuùng Taêng, neân cho caùc thôï neà, thôï moäc, thôï veõ, cai thaàu aên böõa saùng vaø böõa chieàu, vaø cho caùc thöù daàu thoa, nöôùc giaûi khaùt v.v... Hoaëc Vua vaø caùc ngöôøi coù theá löïc lôùn, ta phaûi cho hoï aên uoáng. Ñoù goïi laø vì lôïi ích neân phaûi cho. Coù Tyø-kheo maát y baùt, vaät duïng, neáu chöa nghó xaû boû noù, maø

sau ñoù bieát noù ôû ñaâu roài ñeán ñoù tìm, tìm ñöôïc thì khoâng phaïm. Traùi laïi, neáu ñaõ nghó ñaõ xaû boû noù, thì duø bieát noù ôû ñaâu cuõng khoâng neân ñeán tìm, vì tìm thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu khi maát, buïng thaàm nhuû: Sau naøy neáu bieát noù ôû ñaâu ta seõ ñeán tìm, thì khi tìm ñöôïc seõ khoâng coù toäi. Coù hai Tyø-kheo cuøng cam keát: Cuøng thoï trì kinh chung, cuøng tuïng kinh chung. Nhöng veà sau, khoâng thoï trì, khoâng ñoïc tuïng thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Ñoù goïi laø vaät aên troäm sai bieät. Neáu Tyø-kheo daáy taâm troäm caép chaïm vaøo nhöõng vaät aên troäm sai bieät aáy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. 13. Thueá sai bieät: Coù moät Tyø-kheo ñi ñöôøng cuøng vôùi khaùch buoân. Tyø-kheo naøy coù ñoà chuùng ñoâng ñaûo. Khi aáy, khaùch buoân noùi vôùi moät Tyø-kheo: “Thaày cuûa oâng laø baäc ñaïi ñöùc, ñeán choã thueá quan, ai maø daùm kieåm tra. OÂng haõy vì toâi caàm vaät naøy boû vaøo trong xaùch y cuûa thaày oâng, ñi qua choã thueá quan”. Ngöôøi ñeä töû aáy baèng loøng, caàm vaät kia boû vaøo trong xaùch y cuûa thaày, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Coøn thaày khoâng bieát neân khoâng coù toäi. Neáu ñi qua choã thueá quan thì ñeä töû phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Thaày khoâng phaïm. Neáu qua khoûi choã thueá quan thì ñeä töû phaïm toäi Ba-la-di. Thaày khoâng phaïm. Neáu khaùch buoân noùi vôùi vò thaày: “Thaày laø ngöôøi phöôùc ñöùc, ñoà chuùng cuøng ñi ai daùm kieåm tra, xin thaày vì toâi ñem ít vaät naøy boû vaøo tuùi

xaùch cuûa ñeä töû thaày ñeå qua choã quan thueá”. Thaày aáy lieàn ñoàng yù, laáy boû vaøo trong tuùi xaùch cuûa ñeä töû, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Ñeä töû khoâng bieát neân khoâng coù toäi. Neáu ñeán choã quan thueá, thì thaày phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Ñeä töû khoâng coù toäi. Neáu qua khoûi choã quan thueá, thì thaày phaïm toäi Ba-la-di. Ñeä töû khoâng coù toäi. Neáu khaùch buoân noùi vôùi caû hai thaày troø vaø hai ngöôøi ñeàu ñoàng yù, thì caû hai phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu ñeán choã quan thueá, thì caû hai phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu qua khoûi choã quan thueá, thì caû hai phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo ñi ñöôøng cuøng vôùi khaùch buoân, ñeán nôi xoùm laøng, Tyø-kheo röûa tay, khaùch buoân hoûi: “Tröôûng laõo ñònh ñi ñaâu?”. Ñaùp: “Ta ñònh ñi khaát thöïc”. Khaùch buoân noùi: “Thaày khoûi ñi khaát thöïc, toâi seõ cho ñoà aên”, beøn cho Tyø-kheo caùc thöùc aên ngon. Khi aên xong, noùi vôùi Tyø-kheo: “Thaày haõy vì toâi caàm moät ít vaät naøy qua choã quan thueá”. Tyø-kheo noùi: “Ñöùc Theá Toân cheá giôùi khoâng cho pheùp ta mang vaät phaûi ñoùng thueá qua cöûa thueá quan”. Khaùch buoân suy nghó: “Qua cöûa thueá quan cuõng maát, cho Tyø-kheo cuõng maát, caû hai ñeàu maát, nhöng cho Tyø-kheo coù theå ñöôïc phöôùc ñöùc”, beøn noùi vôùi caùc Tyø-kheo: “Haõy ñöùng theo thöù töï, toâi muoán boá thí”, lieàn tuaàn töï boá thí. Trong baùt cuûa moãi ngöôøi ñeàu ñaày nhöõng vaät baùu. Khi boá thí xong, khaùch buoân beøn ñi qua cöûa khaåu, döøng laïi ñôïi caùc Tyø-kheo. Caùc Tyø-kheo sau ñoù ñi ñeán. Ngöôøi khaùch buoân aáy lieàn ñaûnh leã döôùi chaân caùc Tyø-kheo, baïch: “Caùc toân ñöùc coù bieát khoâng?”. Caùc Tyø-kheo ñaùp: “Bieát”. Laïi hoûi: “Coù bieát tröôùc ñaây toâi boá thí

khoâng?". Ñaùp: "Bieát". Hoûi: "Neáu bieát, thì vì sao toâi boá thí?". Ñaùp: "Vì oâng muoán laøm phöôùc". Khaùch buoân noùi: "Ñuùng vaäy! Nhöng vôï con toâi ñang caàn ñeán côm aùo. Maéc nôï thì phaûi traû. Vaäy xin traû laïi caùc vaät tröôùc ñaây". Tyø-kheo neân noùi: "Keû teä aùc! Sao ngöôi daùm khinh thöôøng chuùng toâi ñeán theá? Tröôùc ñaây baûo laø laøm phöôùc, baây giôø thì ñoøi laïi". Noùi theá roài maø keû aáy vaãn coá ñoøi, Tyø-kheo traû laïi thì khoâng phaïm. Neáu tröôùc kia bieát hoï khoâng thaät boá thí maø Tyø-kheo vaãn nhaän, ñem haøng qua cöûa thueá quan, thì duø traû laïi vaãn phaïm toäi Ba-la-di.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 3 892

Neáu Tyø-kheo ñi cuøng khaùch buoân, cho ñeán noùi: "Phaät khoâng cho mang giuùp vaät phaûi ñoùng thueá, qua cöûa thueá quan". Maø khaùch buoân noùi vôùi Tyø-kheo: "Toâi khoâng nhôø thaày mang vaät naøy qua cöûa khaåu, maø chæ nhôø thaày giöõ giuùp cho toâi, toâi muoán gaëp ngöôøi giöõ cöûa khaåu moät tí, giaây laùt seõ trôû laïi". Theá roài, Tyø-kheo nhaän vaät gôûi gaám, khaùch buoân ñi qua khoûi cöûa khaåu, döøng laïi ñôïi Tyø-kheo. Tyø-kheo chôø laâu, khoâng bieát giao vaät ñoù cho ai, beøn mang qua cöûa khaåu, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo cuøng ñi ñöôøng chung vôùi khaùch buoân... cho ñeán "Phaät khoâng cho mang giuùp vaät phaûi ñoùng thueá qua cöûa khaåu". Roài khaùch buoân noùi: "Toâi khoâng baûo Tyø-kheo mang vaät naøy qua cöûa khaåu, maø chæ nhôø giöõ giuùp cho toâi, toâi ñi gaëp ngöôøi giöõ cöûa khaåu moät tí roài trôû laïi". Tyø-kheo lieàn giöõ giuùp, vaø noùi: "Neáu oâng khoâng trôû laïi, toâi seõ boû vaät cuûa oâng maø ñi". Khaùch buoân laïi suy nghó: "Tyø-kheo tuy noùi vaäy, nhöng seõ khoâng boû vaät cuûa ta maø ñi ñaâu", lieàn ñi qua khoûi cöûa khaåu, döøng laïi ñôïi Tyø-kheo. Tyø-kheo döøng laïi laâu maø khoâng thaáy y trôû laïi, beøn boû vaät taïi ñoù, ñi qua cöûa khaåu. Khaùch buoân beøn hoûi Tyø-kheo: "Haøng hoùa cuûa toâi ñaâu roài?". Tyø-kheo noåi giaän noùi: "Ngöôi daùm ñuøa côït vôùi ta sao? Tröôùc ñaây ta haù khoâng baûo: "Neáu trong choác laùt ngöôi khoâng trôû laïi, thì ta boû haøng hoùa cuûa ngöôi maø ñi laø gì? Haøng hoùa cuûa ngöôi vaãn coøn taïi choã cuõ haõy trôû laïi maø laáy". Neáu Tyø-kheo laøm nhö vaäy thì khoâng phaïm. Tyø-kheo cuøng ñi chung ñöôøng vôùi khaùch buoân... cho ñeán "Phaät khoâng cho mang giuùp haøng hoùa phaûi ñoùng thueá qua cöûa khaåu" roài khaùch buoân noùi vôùi Tyø-kheo: "Toâi khoâng baûo Tyø-kheo mang haøng hoùa qua cöûa khaåu, maø chæ nhôø giöõ giuøm toâi, toâi ñeán gaëp ngöôøi giöõ cöûa khaåu moät laùt roài trôû laïi". Tyø-kheo beøn giöõ giuùp, vaø noùi: "Neáu oâng khoâng trôû laïi thì toâi seõ ñem haøng hoùa cuûa oâng gôûi cho ngöôøi giöõ cöûa khaåu". Khaùch buoân suy nghó: "Tyø-kheo tuy noùi vaäy, nhöng leõ naøo laïi ñang taâm ñem haøng hoùa cuûa ta gôûi cho ngöôøi giöõ cöûa khaåu?", beøn ñi qua cöûa khaåu, döøng laïi ñôïi Tyø-kheo. Tyø-kheo chôø laâu khoâng thaáy Y trôû laïi, beøn ñem haøng hoùa cuûa Y gôûi cho ngöôøi giöõ cöûa khaåu, noùi: "Coù khaùch buoân dieän maïo nhö theá, teân hoï nhö theá thì oâng haõy thaâu thueá theo haøng hoùa vaø traû haøng laïi cho y"... Roài Tyø-kheo ñi qua cöûa khaåu. Khaùch buoân hoûi: "Haøng hoùa cuûa toâi ñaâu roài?". Tyø-kheo noåi giaän noùi: "Ngöôi daùm ñuøa côït vôùi ta sao? Tröôùc ñaây ta haù khoâng baûo, neáu trong choác laùt ngöôi khoâng

trôû laïi, thì ta ñem haøng hoùa cuûa ngöôi gôûi cho ngöôøi giöõ cöûa khaåu laø gì? Haøng hoùa

cuûa ngöôøi giôø ñaây ôû choã ngöôøi giöõ cöûa khaåu, haõy ñeán ñoù maø laáy". Neáu Tyø-kheo laøm nhö vaäy thì khoâng phaïm. Tinh xaù cuûa Tyø-kheo ôû gaàn ñaïi loä, coù moät Tyø-kheo ñang ñi kinh haønh (trong aáy), roài khaùch buoân (troâng thaáy) noùi vôùi Tyø-kheo: "Toâi coù moùn haøng phaûi ñoùng thueá, xin Tröôûng laõo mang vaøo thaønh giuùp toâi". Tyø-kheo ñaùp: "Ñöùc Theá Toân khoâng cho pheùp ta mang haøng hoùa phaûi ñoùng thueá qua cöûa thueá quan. Nhöng nay ta baøy cho ngöôi moät caùch: Ngöôi haõy ñi baêng qua ñöôøng, hoaëc ñi ngang qua haøng raøo, hoaëc ñi ngang qua caùi ngoøi, hoaëc coù theå chaát leân xe haøng ñaõ ñoùng thueá, hoaëc coù theå gôûi vaøo trong xe haøng cuûa nhaø Vua, hoaëc gôûi vaøo trong thuøng nöôùc cuûa noâ tyø, hoaëc giaáu döôùi loâng cuûa con deâ maø ñi qua". Neáu chæ veõ cho hoï nhö vaäy thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Töø trong thaønh chæ veõ cho hoï ra ngoaøi thaønh cuõng nhö theá. Neáu Tyø-kheo bieát haøng phaûi ñoùng thueá maø khoâng bieát raèng ñem haøng phaûi ñoùng thueá qua cöûa khaåu seõ phaïm Ba-la-di, thì khi ñem haøng aáy qua cöûa khaåu, ñuû soá quy ñònh, seõ phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc Tyø-kheo bieát ñem haøng phaûi ñoùng thueá qua cöûa khaåu seõ phaïm Ba-la-di, maø khoâng bieát haøng aáy phaûi ñoùng thueá, thì khi ñem haøng aáy qua khoûi cöûa khaåu, ñuû soá quy ñònh, phaïm toäi Ba-la-di. Hoaëc Tyø-kheo bieát haøng phaûi ñoùng thueá, cuõng bieát raèng ñem haøng phaûi ñoùng thueá qua cöûa khaåu phaïm Ba-la-di, thì khi moùn haøng aáy qua khoûi cöûa khaåu, ñuû soá quy ñònh, phaïm toäi Ba-la-di. Tyø-kheo khoâng bieát haøng phaûi ñoùng thueá, cuõng khoâng bieát ñem haøng phaûi ñoùng thueá qua cöûa khaåu phaïm Ba-la-di, thì ñem qua khoâng phaïm. - Theá naøo laø vaät khoâng phaûi ñoùng thueá? - Theá naøo laø vaät phaûi ñoùng thueá? Caùc vaät cuûa Tyø-kheo, Tyø-kheo ni ñeä töû cuûa Theá Toân, vaø vaät cuûa taát caû nhöõng ngöôøi ngoaïi ñaïo xuaát gia, ñoù laø vaät khoâng phaûi ñoùng thueá. Neáu mua baùn caùc vaät ñoù thì phaûi noäp thueá. Ñoù goïi laø thueá sai bieät. Toùm laïi, neáu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép chaïm vaøo caùc vaät phaûi ñoùng thueá sai khaùc naøy, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu nhö ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu moät Tyø-kheo coù taâm troäm caép chaïm vaøo thuoác ñuùng thôøi, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng, thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di.

Hoaëc hai, hoaëc ba cho ñeán nhieàu Tyø-kheo khôûi taâm troäm caép, chaïm vaøo thuoác ñuùng thôøi thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Cho ñeán ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo sai moät Tyø-kheo coù taâm troäm caép, chaïm vaøo thuoác ñuùng thôøi, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Cho ñeán ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu sai hai ngöôøi, ba ngöôøi, cho ñeán sai nhieàu Tyø-kheo coù taâm troäm caép chaïm vaøo thuoác ñuùng thôøi, thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Cho ñeán ñuû

soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo ñöôïc sai khieán laïi sai moät Tyø-kheo khaùc, hoaëc sai hai ngöôøi, ba ngöôøi, cho ñeán nhieàu Tyø-kheo coù taâm troäm caép, chaïm vaøo thuoác ñuùng thôøi thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni. Neáu di ñoäng chuùng thì phaïm toäi Thaâu-lan-giaù. Neáu dôøi khoûi choã cuõ, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Keå caû caùc loaïi thuoác (thöùc aên) duøng ban ñeâm, duøng baûy ngaøy, duøng suoát ñôøi, cho ñeán nhöõng vaät thanh tònh vaø khoâng thanh tònh cuõng nhö vaäy. Tyø-kheo coù naêm phaùp ñaày ñuû, laáy cuûa khoâng cho, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. - Ñuû naêm yeáu toá sau ñaây, phaïm Ba-la-di. Ñoù laø: 1. Ñuû soá quy ñònh (ñuû naêm tieàn). 2. Coù chuû. 3. Bieát laø coù chuû. 4. Sinh taâm troäm caép. 5. Rôøi khoûi choã cuõ. Laïi ñuû naêm yeáu toá laáy cuûa khoâng cho, ñuû soá quy ñònh, thì phaïm toäi Ba-la-di. Ñoù laø: 1. Bieát laø vaät cuûa ngöôøi ta khoâng cho. 2. Bieát laø khoâng phaûi cuûa mình. 3. Bieát laø coù chuû. 4. Bieát laø hoï khoâng ñoàng yù. 5. Khoâng nghó laø mình möôïn taïm. Laïi coù naêm yeáu toá ñaày ñuû khoâng phaïm Ba-la-di. - Ñuû naêm yeáu toá sau ñaây, khoâng phaïm Ba-la-di. Ñoù laø: 1. Töôûng laø ngöôøi ta cho. 2. Töôûng laø cuûa mình. 3. Töôûng laø vaät voâ chuû. 4. Töôûng laø ngöôøi chuû ñoàng yù. 5. Nghó laø mình möôïn taïm. Ñoù laø naêm tröôøng hôïp Tyø-kheo laáy cuûa khoâng cho, khoâng phaïm

Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo laáy cuûa khoâng cho, taïi phöông Ñoâng, Taây, Baéc, Nam, treân hö khoâng, choã truù xöù, ñeàu phaïm Ba-la-di. Neáu Tyø-kheo sai ñaày tôù, hoaëc ngöôøi giuùp vieäc, hoaëc ngöôøi quen bieát, hoaëc laøm thöû, hoaëc chöa töøng laøm maø laøm, hoaëc ngu si, hoaëc khoâng bieát xaáu hoå töôûng laø vieäc toát, ñi laáy cuûa khoâng cho, thì ñeàu phaïm toäi. - Tröôøng hôïp khoâng phaïm: Neáu taâm loaïn ñieân cuoàng thì khoâng coù toäi. Theá neân noùi: Neáu Tyø-kheo laáy cuûa khoâng cho nôi laøng xoùm, choã hoang vaéng, tuøy theo vaät laáy troäm, khieán Vua baét, hoaëc gieát, hoaëc troùi, hoaëc truïc xuaát, noùi: “OÂi, keû nam töû! Ngöôi laø keû troäm sao? Ngöôi laø keû ngu si sao?”. Neáu Tyø-kheo laø keû aên troäm nhö theá, thì phaïm toäi Ba-la-di, khoâng ñöôïc soáng chung (cuøng Taêng chuùng). Khi aáy, Ñöùc Theá Toân truù taïi thaønh Vöông-xaù, sau böõa thoï trai, Ngaøi ngoài quay maët veà höôùng Ñoâng, boùng xeá daøi chöøng hai ngöôøi, vaøo ngaøy thöù möôøi giöõa thaùng thöù hai cuûa muøa ñoâng, saùu naêm sau khi thaønh Phaät, vì Tröôûng laõo Ñaït-nò-giaø con cuûa ngöôøi thôï goám nhaân lieân heä ñeán Vua Bình-sa vaø Tyø-kheo maëc y phaán taûo maø cheá giôùi naøy. Nhöõng gì Phaät ñaõ cheá phaûi tuøy thuaän chaáp haønh. Ñoù goïi laø phaùp tuøy thuaän.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.